

תזכורת לחובות

חוברת מספר 8
דצמבר 2024



בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

אין דמוקרטיה
אין אקדמיה

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

הקדמה

חזרנו לרחובות, אך לא מתוך ייאוש. חזרנו עם לב פועם, נחישות ותקווה, כי לא נפקיר את עתידה של המדינה שלנו. החוברת שלפניכם היא לא רק אסופה של נאומים, מאמרים ושירים. היא מסמך חי ונושם של כאב, של קריאה לצדק, ושל שאיפה לשחרור. היא מייצגת את קולותיהם של אזרחים שיצאו מביתם כדי להשיב את המדינה לנתיב של חיים, מוסר ואנושיות.

השנה האחרונה, מאז אותו בוקר נורא של השביעי באוקטובר, הייתה שנה של אובדן, של מלחמה, ושל שבר גדול. אך מבין השברים קמים קולות שמסרבים להיכנע. "המחאה הזו היא אנחנו – אנחנו התקווה," נאמה שקמה ברסלר. יש לנו חזון: "מדינה מתוקנת, חופשית ודמוקרטית, שבה הערכים של חירות, שוויון וסולידריות הם נר לרגלינו." שקמה מזכירה לנו שהמאבק הוא לא רק על ההווה, אלא על עתיד שלם, על ערכים שנזנחו, ועל עקרונות בסיסיים של צדק אנושי. במילותיה היא מעניקה קול לרבים שאינם מרימים ידיים, גם כשהמציאות מקשה.

לצד הזעקות, מונף דגל של אנושיות. "על פעמון החירות נכתב: 'וקראתם דרור בארץ לכל יושביה';" מזכיר חגי לוי. קולו מהדהד לא רק את הציווי ההיסטורי, אלא גם את חובתנו המוסרית בהווה. במאבק על החטופים ועל עתידה של מדינת ישראל, נשמעת הקריאה להחזיר את צלם האנוש לחברה כולה. חגי לא מניף אצבע מאשימה בלבד, אלא מבקש להציב חלופה של צדק ורחמים, במילים שמחברות אותנו לשורשינו העמוקים.

"לא ניתן למחוק את הרוח שלנו," אומרת מיכל להב מקיבוץ נירים, "אנחנו כאן כדי להילחם על הבית שלנו, על החיים שלנו." להב, שעמדה עם משפחתה אל מול סכנה בלתי נתפסת, מזכירה לנו את כוחה של ההתמודדות האנושית הפשוטה אך האדירה. מהשברים של יום ה-7 באוקטובר, צומחת תובנה שאין תחליף למאבק הוגן על הזכויות הבסיסיות ביותר: ביטחון, חיים ותקווה. זו זעקה שלא ניתן להתעלם ממנה, קריאה של דור שלם לקום מהחורבן ולבנות מחדש. גם דבריו של דניאל חלוץ מהדהדים במרחב הזה: "זו מלחמה על הבחירה בין דמוקרטיה לדיקטטורה, בין נאורות לחשיכה, בין אקדמיה לבורות." חלוץ, בכובד ניסיונו כמנהיג צבאי וכאזרח מודאג, מצייר במדויק את קווי המאבק העמוקים של תקופתנו. הוא מזכיר לנו שהמאבק הנוכחי חורג מגבולות הביטחון הפיזי. הוא נוגע באושיות החברה, באורח החיים ובזהות של כל אחת ואחד מאיתנו.

מוסיף לכך דורון שבתאי משדרות: "מה שקרה בשביעי באוקטובר לא היה רק מחדל, אלא עדות לחזק שלנו מול חורבן. עלינו לדרוש הנהגה שתשמור על ביטחוננו, לא תתרץ כישלונות." שבתאי, תושב העוטף, מביא את קולו של האזרח שחי תחת האיום הקיומי ומסרב לשקוע בייאוש. הוא מבקש להחליף את הפחד בתקווה, את התירוצים באחריות, ואת המחדלים בשיקום ובנחישות. דבריו הם תזכורת שאנו לא רק שורדים, אלא מתמודדים באומץ, דורשים את המגיע לנו ומובילים את הדרך קדימה.

הסיפורים הרבים הנאספים כאן הם תזכורת חיה לאומץ האנושי ולאחריות המשותפת שלנו. בין אם זו התושייה של מיכל להב מקיבוץ נירים, שהגנה על משפחתה בשעות האימה, ובין אם זו הקריאה של משפחות החטופים שאינן מרפות עד להשבת יקיריהן הביתה. קולות אלו הם עדות לאהבה חסרת פשרות, לנחישות, ולרוח חזקה שאינה נשברת.

חוברת זו, אם כן, היא לא רק תיעוד של רגעים ומילים. היא מניפה דגל של אחריות משותפת ושל אהבה לארץ הזו וליושביה. דרך הכאב, אנו שומעים את הרוח המיוחדת של החברה הישראלית – רוח של תיקון, של עמידה איתנה ושל תקווה שאינה מתכלה. קולות הנאבקים אינם קולות של פירוד, אלא קולות של חיבור, של בנייה, ושל עתיד משותף לכולנו.

כי לא אבדה תקוותנו. חזרנו לרחובות, ואנו נבנה מחדש את העתיד. ברגעים האפלים ביותר, אנו נושאים את האור. במאבק על החירות, האנושיות והצדק, אנו משרטטים את התקווה לכולנו.

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

תוכן העניינים

28	איילה מצגר	3	הקדמה
30	ד"ר מאזן אבו סיאם	5	חברות קודמות
32	ערן עציון	6	הרב אופק מאיר
34	אביבית ג'ון	8	פרופ' חגי לוין
36	פרופ' ליעד מודריק	10	פרופ' שקמה ברסלר
38	שי קידר	12	פרופ' נילי מור
40	פרופ' דוד הראל	14	רב-אלוף במיל' בוגי יעלון
44	פרופ' רוני גבע	16	רב-אלוף במיל' דני חלוץ
48	ד"ר יואב גרובייס	18	דורון שבתאי
50	הרב אופק מאיר	20	מיכל להב
52	פרופ' אורן יפתחאל	22	פרופ' רוני גבע
58	גולדי הס	24	בקי קשת
60	פרופ' אלון קורנגרין	26	פרופ' דורון כהן
62	תודות	26	בקי קשת

זוהי חוברת אינטראקטיבית. לחיצה בתוכן העניינים תוביל לעמוד המתאים.
ניתן לחזור אל עמוד התוכן מכל דף על ידי לחיצה על הבית הקטן עם מספר העמוד.

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

חוברות קודמות



יצאנו לרחובות #4



יצאנו לרחובות #3



יצאנו לרחובות #2



Speak Out #1



יצאנו לרחובות #1



חזרנו לרחובות #5



חזרנו לרחובות #4



חזרנו לרחובות #3



חזרנו לרחובות #2



חזרנו לרחובות #1



חזרנו לרחובות #7



Speak Out #2



חזרנו לרחובות #6

יתקבלו בברכה חומרים חדשים לחוברות הבאות, נאומים, דעות, שירים, ציורים ותצלומים.

דואל למשלוח: matehaacademia@gmail.com

תודה,

צוות העורכים

אלון קורנגרין, רונית ספר-כהן

את כל החוברות ועוד ניתן למצוא גם בקישור זה

361

הסוד העמוק של משמעות החיים, של התרבות והמסורת היהודית: להיות בן אדם

הרב אופק מאיר | מנכ"ל מרכז חינוך וקהילה ליאו באק

מיד לאחר ראש השנה נציין שנה למלחמת 7 באוקטובר. כמה סמלי שה-7 באוקטובר 2024 יחול בימים הנוראים ובצמידות לצום גדליהו, המסמל במסורת ישראל את סגירת המעגל של חורבן ישראל.

"... אתחיל את הווידוי בשם האנושיות. אין חטא בעולם שאינו נכנס השנה לתוך העוונות, שבעתיים יותר מאשר כל השנים... והתוכנית לשנה החדשה – לימוד והתעמקות במקצוע, בשפה, וחיפוש הדרך. להיות בן אדם..."

את המילים הללו כותבת חנה סנש כשהשמעות מאירופה מתחילות להגיע ליישוב היהודי בארץ, והשנה הם מהדהדים בליבנו כאב ועצב אין סופי, שלא הכרנו. ימי הסליחות השנה הם הימים הנוראים ביותר מאז השואה לעם היהודי בכלל וליישוב הישראלי – היהודי והערבי בארץ האהובה שלנו.

ואכן, אין חטא בעולם שלא נכנס השנה לתוך העוונות שבעתיים יותר מאשר כל השנים. אך חנה סנש מרגישה ויודעת את הסוד העמוק של משמעות החיים, של התרבות והמסורת היהודית, ושל התנועה הציונית: "להיות בן אדם".

היהדות שינתה פניה מאות פעמים, כמספר הדורות ומקומות פזורותיו של העם היהודי, אך זוהי תמצית תביעתה של המסורת היהודית ממאמיניה לאורך הדורות – זו שמופיעה בתורה ובנביאים, בחז"ל ובספרות החיצונית, בדתות שנוולדו מהיהדות, מהנצרות ומהאסלאם. זו שמפעמות בה צורות מחשבה יהודיות עמוקות, כמו גם בציונות ובישראליות המתחדשת כיום בארצנו: להיות בני אדם, לבחור בחיים, לסור מרע ולעשות טוב, לבקש שלום ולרדוף אותו בכל מקום. היהדות תמיד הייתה ותמיד תהיה סמל לשלום, לצניעות ולקבלת האחר.



אנו במלחמה נוראית, לא רק נגד אויבינו אלא בעיקר על דמותה ועל ערכיה של החברה הישראלית, על עתידנו כחברה יהודית דמוקרטית, ועל חזונם של נביאי ישראל ושל האבות והאימהות של התנועה הציונית. לגזענות ולשנאה גבולות ברורים, ובאין חלופה ערכית, חיובית וברורה מצידנו המחנכים, ינהו ויימשכו בני הנוער למקומות המספקים מענה מהיר לחששותיהם הקיומיים, לפחדיהם וליצר שנאת הזר והפחד מהאחר, הטבוע בכולנו.

בישראל מערכת חינוך ממלכתית שיסודותיה הם מגילת העצמאות וחוק חינוך ממלכתי. אל לנו להסס במסרים חינוכיים שלעיתים מורכבים אך ברורים. ילדינו חיים בעידן מבלבל ובו שולטים השקר, החנופה והזיוף, והם זועקים למשמעות, לשיח, לקשר ולגבולות. אל לנו לעמוד מן הצד.

כל מי שערכי הציונות והיהדות בנפשו, ובוודאי אנו העוסקים בחינוך, מוטלת עליו החובה לומר בקול: אלימות, גזענות, קנאות דתית ושנאה הן לא דרכיה של היהדות, כי אם "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג' י"ז). עלינו להתחיל מיד במלאכת התיקון. החינוך הוא הדרך, הקהילה היא ההקשר הראוי למעשה החינוכי, והשלום, הצדק והחרות לכל אדם הם התכלית הראויה של חינוך וקהילה.

החינוך הוא מעשה פוליטי שתפקידו לעצב את אופיו ואת ערכיו של דור העתיד. אל לנו להיבהל ממלכודת ההבחנה שבין חינוך פוליטי ראוי לחינוך אידאולוגי מטעם. הבעת דעה או עמדה המבטאת תמיכה בערכים של זכויות אדם וצדק חברתי היא חובה חינוכית שאסור למעול בה.

פורסם בעברית ב 107.5FM [/https://1075.fm/item/173306](https://1075.fm/item/173306)
ובאנגלית ב The Jerusalem Post <https://www.jpost.com/judaism/article-824162>



פרופ' חגי לוין | רופא מטה משפחות החטופים, ראש איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים

למי צלצלו הפעמונים?

לך הם צלצלו, לנו הם מצלצלים. כשהממשלה מפקירה את החטופים, חובתנו להיאבק למען החזרתם. כבר שנה האזעקות והפעמונים מצלצלים, שנה של מוות ושכול. שנה שלמה!

ושרי הממשלה? אזניים להם ולא ישמעו. מבחירה. השר גולדקנופף שאל: "מה שייכת הממשלה למלחמה? למי רע פה? שרי הממשלה, וראש הממשלה נתניהו, תקשיבו לפעמונים שמצלצלים, לכם הם מצלצלים!"

די!

ממשלה שמפקירה את אזרחיה. ובראשה – מר הפקרה! ראש שהתנתק מהלב והפך אטום, מלאכותי ומנותק.

רע לנו פה.

רע לנו כשאחינו ואחיותינו החטופים מופקרים, סובלים ומתים מתחת לאדמה.

רע לנו כשאחינו ואחיותינו עקורים מבתיהם, בדרום ובצפון.

רע לנו כשאחינו ואחיותינו לנשק, נופלים חלל במלחמה ללא אסטרטגיה.

רע לנו כשישראל, מולדתנו, הולכת ונחרבת.

אנו חטופים בידי ממשלה לא כשירה, שמדרדרת אותנו לתהום. השרה סטרוק אמרה: "מבחינתי זה כמו תקופה של נס". יש חברים בקואליציה ששומעים פעמי משיח. ורוצים להקריב אותנו במלחמת גוג ומגוג. אנו שומעים את פעימות הלב, השבוי בעזה. קחו את יד ימין והניחו אותה על ליבכם, בצד שמאל. תרגישו! הלב שלנו עבר זעזועים קשים בשנה האחרונה, במדינה בהפרעת קצב. הבריאות הפיזית והנפשית שלנו נפגעה. אבל תרגישו את פעימות הלב. הלב חזק וממשיך לפעום. הלב האישי והמשותף.

אלמה אברהם, בת 85, חיה עצמאית לפני שנה בביתה בנחל עוז. יש לה רקע רפואי מורכב, כולל החלפת מסתם לבבי, חקוקה לתרופות קבועות. היא נחטפה מביתה ושרדה בשבי בתנאי הזנחה רפואית, רעב והתעללות. שרדה בזכות חוסנה ותושייתה, כשלקחה לשבי את שקית התרופות שלה. שוחררה בעסקה, בפעימה השלישית, לאחר 51 יום. חזרה במצב קשה מאוד, עם לב מפרפר בקצב פעימות איטי מאוד. התאוששה בעזרת טיפול נמרץ ושיקום. התרגשתי מאוד לראותה מרימה כוס יין ומאחלת לנו שנה טובה ולחיים!

על פעמון החירות, פעמון הדרור נכתב, "וקראתם דרור בארץ, לכל יושביה". חברים, חברות, הלב שלנו במקום הנכון. אני מאחל לנו שנה טובה, שנת דרור, שנת שלום וביטחון. שנה שבה הלב השבוי יחזור ופעימות הלב תהיינה שוב סדירות.



צילום: אלון קורנגרין



צילום: נעמה עמית



צילום: אביב אטלס



צילום: דלית אילן



צילום: אוהד שחר

קיסריה

5 אוקטובר 2024



פרופ' שקמה ברסלר | מכון וייצמן למדע

ערב טוב,
מחברתיים שבעה באוקטובר

שנה. שנה שבה אנו מלקקים את פצעינו שרק הולכים ונערמים. שנה שבה אנחנו קוברים את מתינו שרק הולכים ומתרבים. שנה שבה השגרה שלנו היא כאוס. שנה שבה הצפון בוער, שרוף ונטוש. שנה בלי חזון, בלי מנהיגות, בלי לקיחת אחריות. שנה שבה האלימות, המשטרתית וגם זו של הפלנגות ברחובות, גואה.

שנה שבה החטופים, האחים והאחיות שלנו, נשכחו ומשפחותיהם הפכו מוקד לפגיעה זלזול ולעג. מה חושב חייל שאמור להכנס או כבר נכנס ללבנון? מה חושבת משפחתו שתעשה הממשלה היה ויפול בשבי?

הכאוס הזה הוא לא גזירת גורל. האלימות הזאת לא נולדה יש מאין. הם הגשמת מדיניותם של הקיצונים. התוכנית של מממן החמאס וממשלתו הקנאית הקיצונית, ממשלת הסיקריקים. עבורם הגוג ומגוג הזה הוא נס.

אבל, הם לא לקחו בחשבון אותנו. אנחנו, שלמרות מכונת הרעל וניסיונות הטלת האימה, למרות התרגילים המלוכלכים, למרות השטנה וההסתה אנחנו - הרוב המכריע של אזרחי ישראל. הם לא לקחו בחשבון אותנו. אנחנו המבינים שההגנה על מדינת ישראל היא הגנה על גבולותיה, אך לא פחות חשוב מכך, הגנה על הערכים לאורם היא נבנית. אנחנו המבינים שעם ממשלת הקנאים הקיצונית המכות ימשיכו לנחות עלינו. עם ממשלת הקנאים הקיצונית השנה אולי תכלה, אך הקללות תמשכנה להגיע בצרורות.



אנחנו המבינים שעם ממשלת הקנאים הקיצונית גם המוצדקות שבמלחמות יהפכו במהרה למלחמות התשה ושדות קטל חסרי תכלית. כך קרה בעזה וכך עתיד לקרות תוך זמן קצר גם בלבנון. אנחנו המבינים שעם ממשלת הקנאים הקיצונית חטופים ושבויהי מלחמה יופקרו והערכים המאחדים את החברה יתפוררו. לא במקרה. בכוונת מכוון. אנחנו מבינים שהפגיעה בכלכלה, בביטחון, בביטחון הפנים, בחינוך, בתרבות, במערכת הבריאות איננה גזירת גורל. אנחנו המבינים שמי שהופך את חיי האומה למסלול הישרדותו האישית - לא יכול להיות ראש ממשלה. ההבנה העמוקה הזאת מחדדת את המשותף בינינו. ומייצרת את ההבדלה ההכרחית בנינו לבין הקבוצה הקטנה, הגזענית, הלאומנית שמחזיקה היום בעזרתו הנדיבה של מממן החמאס בהגה השלטון.

הם לא לקחו בחשבון אותנו ואנחנו מבינים היטב. אנחנו הרוב, אנחנו התקווה. ואין לנו ברירה אלא להחזיר את מדינת ישראל למסלול הנכון. לשמור לא רק על גבולות המדינה אלא גם על הערכים לאורם היא נבנית.

אנחנו מקדמים חזון שליבתו יהדות ערכית, ליבתו דמוקרטיה, ליבתו מדינה מתוקנת ומתקדמת. אנחנו פדיון השבויים, אנחנו הערבות ההדדית, אנחנו ה"ואהבת לרעך כמוך". אנחנו החירות, השוויון והסולידריות. אנחנו מקדשי החינוך, התרבות, ההשכלה הגבוהה והקדמה בבריאות, בכלכלה, בביטחון הלאומי בבטחון האישי ובכל תחומי החיים.

הפער בין היכולות שלנו - של אנשי העם הזה - ובין אפסות הממשלה, זועק לשמיים. הוא ניכר בנחישות שלנו להיאבק על המדינה ברחובות ובשדה הקרב, במוכנות שלנו לסכן את חיינו למען מטרות נעלות. ביכולת להפגין יצירתיות, אומץ ואהבה מול החושך והשנאה. הדיסוננס הזה בין היכולות והרצון שלנו, העם, לבין יכולות ומעשי הממשלה לא יתקיים עוד זמן רב. וגם אם לא לחלוטין ברור אם יהיה מהלך מכוון, ומה הוא יהיה, וגם אם לא ברור אם ומה יהיה חלקנו, הרגע בו כל האסימונים יפלו יגיע. אנחנו, כולנו יחד, נביא את הרגע הזה.

אנחנו, כולנו יחד, נבנה מחדש את מדינת ישראל.



צומת רעננה

צילום: בני משי

פרופ' נילי מור | האוניברסיטה הבערית בירושלים

שמי נילי מור, אני חברת סגל באוניברסיטה העברית, פסיכולוגית וחוקרת דיכאון. מאז 2020 אני מפגינה כאן. כבר כ-150 שבתות!! אנחנו כפסע מיום השנה ל-7.10. בין ראש השנה ליום כיפור. לא צריך להזכיר שאנחנו בימים הנוראים. אלו ימים של חשבון נפש, התבוננות לאחור, סליחה ובקשות לשנה החדשה.

קללותיה של השנה החולפת עודן מהדהדות, חדות וכואבות: השבר של ה-7.10, ההרוגים, החטופים, המפונים, והפצועים. ההפקרות וההזנחה של ממשלת ישראל והעומד בראשה שמולכים אותנו בזחיות ובאחלת יד למלחמה אין סופית משוללת אסטרטגיה בדרום ובצפון, להשמדת ערך כלכלית, לשסע חברתי, להרס מכוון של החינוך וההשכלה גבוהה, לבידוד בינלאומי ועוד.

לקראת יום כיפור איננו זקוקים לסליחה של הממשלה ושל העומד בראשה, נתניהו. אנחנו דורשים שהם ישיבו את החטופים והחטופות, שפניהם הניבטות אלינו מכל פינה, הפכו אותם לאהובינו האישיים, וילכו. עכשיו. שישחררו אותנו מנוכחותם ההרסנית, וייתנו לנו ולאחרים לתקן את שקלקלו.

יש שאומרים שהמחאה לא עזרת. אולי גם אתם חשים לעיתים דיכאון וייאוש. כחוקרת דיכאון אני רוצה לדבר אתכם על תקווה ועל שימורה. כשם שלמחאה מסרים מגוונים, כך גם לתקווה. – כולנו מייחלים לחזרת החיילים שלנו הביתה בשלום מעזה ומלבנון. יש המייחלים לברית שלום אזורית, יש לשגשוג כלכלי, לשיקום החינוך הממלכתי הציבורי, להפחתת גזענות, לסיום הסכסוך הישראלי-פלסטיני, לחזרה לערכי דת פלורליסטיים והומניסטיים.

התקווה מגיעה מההבנה כי יש לנו החובה אבל גם הזכות לפעול בהתמדה ובנחישות לייצר כאן מקום טוב לנו ולילדינו ולשכנינו ולילדיהם. כמו בגידול ילדים, שינוי הוא לא לינארי, אבל ההתמדה מאפשרת את בואו. אבל איך נצליח להמשיך לפעול? לא באינרציה, אלא בעשייה. עשייה מתוך ידע שפעולה ועשייה מפחיתות חוסר שליטה וחוסר וודאות. העשייה מחזירה לאדם את היחמה, ונותנת עומק ומשמעות ליום יום. העשייה כחלק מקהילה מגרשת את הבדידות ומאפשרת לראות את הטוב באחר. לבסוף, אנו נצליח להמשיך ולפעול אם נדע לחמול ולסלוח לעצמנו, אם נדע להכיר בקושי, לקחת רגע של מנוחה. החמלה העצמית מאפשרת לנו לצמוח למקומות של תקווה. הסתכלו סביבכם – ראו את אלו שעומדות אתכם יחד כבר זמן רב ודורשות מציאות אחרת טובה יותר. הסתכלו סביבכם והמשיכו עם הכוח המשותף הזה. אני רוצה לאחל לנו ולשוחרי השלום באשר הם, שנה טובה.





צילום: גלעד פירסט



צילום: נעם אמר



תל אביב

צילום: אלון קורנגרין

רב-אלוף במיל' בוגי יעלון | לשעבר הרמטכ"ל ושר הביטחון

ערב טוב, שבוע טוב ושנה טובה, קיסריה!

כלתה שנה וקללותיה, ואחראי-העל לקללותיה עדיין כאן, מבלי לקחת אחריות.

אתה הראש - אתה אשם!

אתה אשם בהרכבת ממשלת משיחיים, משתמטים ומושחתים, כדי להמשיך לשלוט!

אתה הראש - אתה אשם!

אתה אשם בניסיון להפוך את מדינת ישראל ממדינה יהודית, דמוקרטית וליברלית, ברוח מגילת העצמאות - לדיקטטורה משיחית, גזענית, פאשיסטית, הומופובית, מיזוגנית, נחשלת, מושחתת ומצורעת. כל זה כדי להתחמק מאישומיך הפליליים, מאחריותך האישית למותם של 45 המתפללים במירון, ומפרשות שחיתות רבות.

אתה הראש - אתה אשם!

אתה אשם במדיניות שהובילה למחדל ה-7.10. אתה אחראי למדיניות "החמאס נכס והרשות נטל", ו"צריך לחזק את החמאס", כדברך, וכן ש"פני חמאס להסדרה ולא להסלמה" - כדברי ראש המל"ל הפוליטי שמינית. כל זה כדי למנוע הסדרה עם הרשות, וכדי לרצות את המשיחיים בממשלתך.

אתה הראש - אתה אשם!

אתה אשם במחדל הגדול עוד יותר, של ניהול מלחמה ללא סוף, כי אתה יודע שסוף המלחמה הוא גם סופך הפוליטי. לא ניצלת את הישגי צה"ל בלחימה בעזה, שהגיעו לשיאם לפני 8 חודשים; לא נענית להצעה האמריקאית להחליף את שלטון החמאס, כי סמוטריץ' ובן גביר איימו עליך בפרוק הקואליציה. מאז אנו מדשדשים שם, וחיילים נהרגים שם ללא תכלית, ללא החלטה על מצב סיום המערכה.

אתה הראש - אתה אשם!

אתה אשם בעובדה שלאחר שנה, עדיין 101 חטופות וחטופים נמקים במנהרות החמאס. רבים מהם, שנחטפו חיים - נרצחו, מתו, או נהרגו בשוגג מאש כוחותינו. אתה אשם בטרפוד ההזדמנויות לשחררם, כי סמוטריץ' ובן גביר איימו לפרק את הקואליציה. בחרת להקריבם, כדי להמשיך ולשלוט. דם על ידיך!

אתה הראש - אתה אשם!

אתה אשם שבעצם הימים האלה, אנחנו עלולים לבזבז את ההישגים האדירים של צה"ל בלבנון, כי סמוטריץ' ובן גביר איימו עליך, שאם תיכנס לדיון על הפסקת אש, שהציעו הנשיאים בידן ומקרון - הם יפרקו את הקואליציה. המשיחיים רוצים לכבוש את לבנון, לטרנספר את הערבים, והם כבר מכינים גרעינים ליישב את "הארץ המובטחת" ביהודים, ואתה משתף פעולה עם המטורללים האלה - שהם בבחינת "הזנב שמכשכש בכלב" - ויוצרים איום קיומי פנימי עד כדי חורבן בית שלישי.

אתה הראש - אתה אשם!

כן! הצלחת בנכלוליותך להרחיב את הקואליציה עם גדעון סער וחבריו. בושה! הצלחת להחליש את האופוזיציה שהיתה חלשה מלכתחילה. לכן, אנחנו כאן כמחאה, מודיעים לך: לא נוותר!

במשך פחות משנתיים הצלחת עם הממשלה ההזויה שלך, לפגוע בממלכתיות של חלקים ממשטרת ישראל, עם מינויו של עבריין מורשע כאחראי עליה; הצלחת לפגוע בביטחון, בכלכלה, (ראו את ירדת דרוג האשראי), פגעת ביחסים עם שכנינו, (שהיו בעבר אויבינו), ביחסים עם הדמוקרטיה המערביות, ובראשן ארה"ב. אנחנו כאן, בקיסריה, ובכל רחבי הארץ, כדי להגיד לך: לא ניתן!

אנחנו, אנשי המחאה, מייצגים רוב של למעלה מ-70%, שדורש מדינה יהודית, דמוקרטית וליברלית ברוח מגילת העצמאות, ולא דיקטטורה משיחית. אנחנו גם מייצגים רוב של למעלה מ-70% שמעדיף הפרדות מהפלשתינים (מתוך אינטרס ישראלי וללא אשליות) – ולא סיפוח, טרנספר של ערבים ויישוב ביהודים. אנחנו מייצגים גם רוב של למעלה מ-70% שדורש שתלך. אנחנו כאן עד שהוא ילך!

לסיום: המחאה הביאה לנפילת ממשלתך ב-2018, המחאה הביאה לבלימת "הבליץ ההונגרי" של ההפיכה המשטרית (שעדיין לזין ורוטמן מנסים לקדם), המחאה מנעה את פיטורי שר הביטחון גלנט, המחאה נותנת רוח גב חשובה ליועצת המשפטית לממשלה – גלי בהרב-מיארה הגיבורה, ונקווה שתיתן רוח גב גם לשופטי העליון.

אילולא המחאה היינו נתונים במשבר חמור יותר עם שכנינו, שרוצים להיות אתנו בקואליציה מול איראן וציר הרשע, ובמשבר חמור יותר עם ארה"ב שעדיין תולה בנו תקווה שאנחנו נחזיר את המדינה למסילה.

הממשלה עם "מכונת הרעל" הצליחה להתרגל למחאה, ואף להאשים אותנו בכשלונותיה. לכן, אנחנו חייבים להגביר את פעילותנו, עד כדי התנגדות לא אלימה, כדי להציל את המדינה. לא נוותר, עד שהוא ילך!



רב-אלוף במיל' דני חלוץ | לשעבר הרמטכ"ל ומפקד חיל האוויר הישראלי

לוחמות ולוחמי קיסריה ערב טוב,

101 - חטופות וחטופים בידי המרצחים בעזה,

365 - ימים של מלחמה,

51 שנים למחדל 73,

שנה למחדל 23.

ביבי, הנלחם את מלחמתו הפרטית, בורח מאימת הדין, ממשיך לשקר בכל השפות. האחראי על מדיניות החמאס הוא נכס, והכלת החיזבאללה. שלוש משימות על לפנינו: להחזיר החטופים, לנצח במלחמות, להביא לבחירות. גם בשעות אלה נלחמים חיילנו בכל הגזרות, לשנות המציאות הארוה שהביאה עלינו ממשלת המחדל. נאחל להם הצלחה ושישבו בשלום. במקביל, מדינת ישראל נלחמת את מלחמתה כנגד האיום הקיומי הפנימי על המפעל הציוני, לא חמאס, לא חיזבאללה, לא החות'ים ולא אירן, אלא יריב ליון, בן גביר, סמוטריץ ולהקת המעודדות, הם האיום על ישראל חזקה, על חברה מלוכדת, שלטון החוק, על החוסן הלאומי, על החינוך הממלכתי, על הכלכלה, על השרות הציבורי. זוהי מלחמה על הבחירה בין דמוקרטיה לדיקטטורה, בין נאורות לחשיכה, בין פשיזם לליברליות, בין אקדמיה לבורות, בין מתגייסים למשתמטים.

מלחמת 7 באוקטובר מציינת שנה, הכל מתחיל באסטרטגיה שאיננה, זו השאלת מה אנו רוצים להשיג? כאשר אין מטרה לא נדע הדרך להגיע אליה.

החזרת החטופים היא המשימה העליונה, הם לא יחזרו לבדם, לכן צריך לסיים את הלחימה בעזה (שהסתיימה מזמן), לצאת מן הרצועה. בלבנון להלחם למימוש החזרת התושבים ולהגיע להסדר, ומול איראן לא להכיל ולא להשתגע. לזה נדרשת תמיכה בינלאומית בהובלת ארצות הברית, ידידת אמת של מדינת ישראל (לא של ראש ממשלת ישראל). אנחנו הנאבקים להחזרת ישראל לשפיות איננו יכולים להמשיך בהפגנות מנומסות, בראיונות באולפנים ממוזגים, ובהגיגים חסרי תכלית. כל אלה נורמלו על ידי ביבי. עלינו להזכיר לנתניהו, כל יום מחדש, את אחריותו ואחריות ממשלתו לאסון ה-7 באוקטובר. על פרוק העם הזה, על תחילת עזיבת רבים וטובים מבני הארץ שלנו, על התמשכות הלחימה, על הפקרת הדרום והצפון והפקדת גורלם בידי אויבנו. המשפט "כאשר התותחים רועמים המחזות שותקות" אינו תקף, דווקא בעת הזו אנו חייבים להגביר המאמץ ולעבור לאי ציות אזרחי שהוא מהלך לגיטימי בדמוקרטיה מתגוננת.

עלינו לצאת לרחובות בהמונינו, נחושים וזועמים.

עלינו לקרוא למנהיגי האופוזיציה להוביל, או לייצר להם אלטרנטיבה.

אם לא עכשיו, אימתי? לא תהיה לנו הזדמנות שניה להניע מהלך מכריע.

לפני ארבעה ימים צייננו שנה חדשה, בואו נהפוך את השנה החדשה לשנת תפנית.

שנה טובה לכל בית ישראל, שנה של התחלה מחודשת, אתם התקווה!!!



תל אביב

העיות התלמידיים
שצורי הית
...
הכיתה
...
הפרס
הכריות
לקוס מוקדם
עונשים

פדיון שבויים
בכל מחיר
#עסקה עכשיו

הם עדיין חסופים

צילום: רני גרף



צילום: אלון קורנגרין



קיסריה

צילום: עודד אנגל

דורון שבתאי | תושב שדרות ועובד סוציאלי שירת מעל 200 ימי מילואים

ערב טוב לחברותי וחבריי, שכניי מרחבי העוטף,

כשמבקשים ממני להציג את עצמי, הדברים הראשונים שאני מספר הם שאני האיש של שיר, אבא של נגב וניסן, ושדרותי. להיות איש לאישתי ואב לילדיי תמיד היה עמוד תווך מרכזי בזהות שלי. הרצון לדאוג להם, להיטיב עמם, להגן עליהם מכל רע. מזה כמעט עשור ששדרות היא הבית שלי, במובנה העמוק ביותר של המילה. בשדרות אשתי ואני החזקנו לראשונה ידיים. בשדרות ראיתי את ילדיי הולכים את צעדיהם הראשונים, שמעתי את הבת שלי צוחקת לראשונה. מדברת לראשונה. קוראת לי אבא. ברחובותיה הלכתי עם בני הקטן במנשא בוקר אחרי בוקר.

ובבוקר שמחת תורה, הכל התהפך. 16 שעות היינו בממ"ד ובכל דקה מהשעות הללו, בכל שנייה, ידעתי שאני לא יכול להגן על אשתי ועל ילדיי. שהשאלה מה יהיה גורלנו לא תלויה בי אלא בהחלטה אקראית של מחבל. אחרי שיצאנו, ראיתי שדרות אחרת. מדממת. פצועה. זרועה הרס ומוות.

לפני שנה פחות יומיים ביתי נכבש בידי חמאס. אני מתחיל דווקא משם, כי לפני שנדון בסיבות הבעיה ופתרונות צריך לזכור מה, בעצם, קרה. מה שקרה בבוקר שמחת תורה לא היה פיגוע טרור או התקפה, לא כשל טקטי שנבע משג לא עירני. מה שקרה הוא שב06:29 בבוקר השביעי באוקטובר, כ"ב בתשרי התשפ"ד, ארגון הטרור חמאס הכריע את אוגדת עזה וכבש חלק משמעותי מדרום המדינה לתקופה שנעה בין שעות לימים. בשטחים בהם הוא שלט, חמאס ביצע שורה אינסופית של זוועות ופשעים. רצח, אנס, ביתר, שרף וחטף כל מי שמצא. גברים, נשים, ילדים וטף. משפחות שלמות.

באותו הבוקר, בתחנת אוטובוס הסמוכה לספרייה העירונית בשדרות, סמוך לביתי, במקום בו היינו יורדים ועולים לאוטובוסים כעניין שבשגרה, עבר אוטובוס של פנסיונרים. גברים ונשים בגיל השלישי שרצו לנצל את יום החג ומזג האוויר הנאה לטיול בנופי הדרום. עם השמע האזעקה ירדו לתחנת האוטובוס כדי להסתתר מהטילים. ואז הגיע חמאס. 13 איש ואישה נטבחו בתחנה ההיא. במקום אחר, כמה מאות מטרים משם, אב ובתו נסעו לטיול מחוץ לעיר כשראו את הטנדרים הלבנים מגיעים. האב עצר את האוטו, הרים את ביתו הפעוטה והחל לנוס על נפשו. מחבלי החמאס על הטנדר ירו בו והוא, בשארית כוחותיו, מצולם במצלמת האבטחה במקום מתחנן בפני ביתו שתמשיך לברוח, לפני שמחבלי החמאס יראו גם אותה.

אלו שני רגעים קטנים ממה שקרה באותן השעות. באותה היממה. טיפות קטנות באוקיינוס של דם וצער וכאב שעוד לא התחלנו להבין את רוחבו, לצלול לעומקו. ספק אם אי פעם נצליח. כל זה קרה בתוך גבולותיה הריבוניים של מדינת ישראל. הוילה בג'ונגל. המעצמה האיזורית. כל זה קרה כשצעקנו והתחננו בטלפון, בטלויזיה, ברדיו, ברשת החברתית, בכל מקום לצבא, להנהגה - תעזרו לנו. תצילו אותנו. ובמשך שעות ארוכות, לא היה מי שיעזור. לא היה מי שיציל.

אם תשאלו אותי מה התמונה שאני סוחב איתי מאותו היום, לא אספר לכם על הגופות שראיתי בכל מקום. לא על ההודעות של החברים והחברות שהתחננו לעזרה ועל תחושת האשמה. אספר לכם על רגע קטן בו עליתי לקומה השנייה בבית והצצתי מזווית חלון קטן בשירותים שהשקיף על הכביש הראשי. ראיתי שם מחבל חמאס. כחייל בצבא אומנתי לתרחיש של מסע טבח, 'צבא שמיים' קראו אז לפרוטוקול ההוא. הנחת היסוד תמיד הייתה שהמחבלים יהיו לחוצים. בתחושת דחיפות

מתוך ההבנה שבעוד כמה רגעים יפגוש אותם כח צה"ל. המחבל שראיתי אז באותה שעת צהריים מוקדמת לא היה לחוץ ולא הרגיש שום דחיפות. הוא הלך עם יד אחת בכיסו ובשנייה עישן סיגריה. נינוח. כמעט משועמם. בעל הבית. משוכנע לחלוטין שאף אחד לא הולך להגיע בקרוב. משוכנע בצדק.

אני רוצה להגיד משהו על אחריות, אשמה תירוצים: החוזה החברתי במדינה דמוקרטית הוא שהנהגה מבקשת את אמונו. לא סתם מבקשת, מתחננת. משקיעה חודשים ארוכים ומשאבים עצומים בלהסביר לנו שהיא, ורק היא, תדאג לנו לעולם טוב יותר. משגשג יותר. בטוח יותר. אחריותה היא אחת: לוח התוצאות. מה שקרה. מה שקורה. זו לא אחריות האויב לדאוג לבטחוני. 270 ימי מילואים הרחק מילדי ומשפחתי נתתי השנה כדי לסייע ככל יכולתי במשימה למיגורו. זו אחריותה של ממשלתי. לוח התוצאות. אוטובוס הפנסיונרים בספרייה העירונית, ביתה החרב של רחל מאופקים, משטרת שדרות, הטבח ברחובות רהט, היישובים ההרוסים, הפליטים ומעל הכל - 101 חטופות וחטופים בשבי החמאס. הציפייה הבסיסית ביותר, שאמורה להיות ברורה מאליה, היא שההנהגה שהשקיעה כל כך הרבה משאבים בלטעון שלתת לה את ההגה יטיב עם חיינו תדע שזו אחריותה. במקום זה תעשייה אינסופית של תרצנות. זה לא אנחנו אלא בתי המשפט, הצבא, התקשורת, גבי גזית. עוד ועוד תירוצים שמסתכמים ל-2 מילים: זה מסובך. ויודעים מהם? הם צודקים.

זה באמת מסובך לדאוג לביטחון ישראל. באמת מסובך לדאוג לכלכלה, לדיפלומטיה, למערכת רווחה, לטיפול למפונים, לתמיכה במילואימניקים. הכל באמת מאוד מסובך. אבל זו העבודה. זה הדיל. ביקשתם מאיתנו כח, כסף וכבוד ובתמורה הבטחתם לעשות דבר אחד: את עבודתכם. זו עבודתכם.

תרצנות היא שורש כל ריקבון. היא מפרקת את היכולת להתקדם. ללמוד. להסיק מסקנות. להתגבר על הקשיים. התרצן מחליף את הרצון בלהצליח בחיפוש אינסופי אחרי סיבות לכשלוננו הבלתי נמנע. התרצנות הביאה אותנו לבוקר הטבח. היא הביאה אותנו למצבנו בערב זה ממש. עלינו להתנער ממנה. לעקור אותה מתוכנו ולהחליפה בדבר אחד: מחויבות ללוח התוצאות.

זאת משימת ההנהגה לדאוג לבטחוננו ולא למצוא תירוצים להיעדר הביטחון. משימת ההנהגה להחזיר את המפונים ולשקם את הקהילות ולא לספק אשמים חלופיים. משימתה לדאוג לביטחון ברחובות, לכלכלה טובה ולהחזיר את כולם. את כל 101 החטופות והחטופים. לא עכשיו אלא אתמול בבוקר. כל רגע בו הם לא כאן הוא עוד כישלון מהדהד שנוסף ללוח התוצאות. ורק הוא משנה, לא התירוצים.

זו עבודתכם, בצעו אותה, או לכו הביתה.

תודה.

אסקה מיד!

באר שבע

5 אוקטובר 2024

364

מיכל להב | שורדת ה7/10, חברת קיבוץ נירים

7 לאוקטובר 2023, לכאורה תאריך סתמי, בלי חשיבות היסטורית, סתם עוד יום שבת, שמחת תורה יום אחרון של עונת הרחצה בבריכה בנירים.

6:30 בבוקר, מתעוררים לקולות הפגזה והתרעות בלתי פוסקות בנייד. רצים לממד, שהוא החדר של יובל, תוך כדי שאוספים את איתמר ונעם. הילדים תולים בנו מבטי שאלה, מה קורה? מה קרה? מה הסיבה להתרעות, אני לא מצליחה להבין מה הגורם אבל מבינה מהר מאוד שאנחנו באירוע אחר לחלוטין ממה שתושבי הנגב המערבי רגילים אליו.

לי מוציא את ה16m מהכספת בממד, רק יום לפני כן הוא הביא אותו מהיחידה יחד עם עוד שכפ"ץ (השלישי במספר) כדי להיות מוכן, משהו באינטואיציה שלו לא נתנה לו מנוח והרגיש שהוא צריך להיות מוכן.

יוצא לחדר שינה שלנו ועולה על מדים, צו 8 וודאי יגיע תוך כמה דקות, בסיום הוא מתקשר לכל מי שהוא מכיר מהמילואים ומהקיבוץ כדי להבין מה קורה, ואין מענה.

בשעה 7:00 אחי שולח לי הודעה שבחדשות אומרים שיש אצלנו מחבלים, אני פותחת את קבוצת הווטס אפ של ההורים בנירים ורואה בליל של הודעות מבולגנות "שומעים ערבית, שומעים ירות ...

בשעה זו ממש אל"מ אסף חממי, סמ"ר תומר אחימס וסמ"ר קיריל בורדסקי ז"ל נלחמים בגבורה בנחיל מחבלים לא רחוק מהבית שלנו, ואנחנו לא מודעים בכלל, ספק מכחישים ספק מפקפקים בידיעות. בדיעבד אנחנו מבינים שאנחנו אנשי קיבוץ נירים חייבים לגיבורים האלה חוב גדול שכן אם לא היו מגיעים מצבנו היה רע בהרבה.

לי לא לוקח סיכון, נכנס לממד מלביש את הילדים בשכפ"צים ונותן לי את הנשק הפרטי שלו, עושה לי קורס מזרח בירי ויוצא מהממד.

הזמן עובר ההודעות חוזרות על עצמן, צעקות, ירי.

בשעה 8:15 אני יוצאת מהממד לכיוון חדר השינה שלי, בעודי עומדת מול ארון הבגדים שלנו לי ואני שומעים ירי נק"ל שמגיע מהחניה בקצה השביל, מביטים מהחלון רואים תזוזה של חיילים, נראה לנו הגיוני, באותה רחבת חניה יש מקלט אליו מגיעים חיילים מיד כשמתחיל סבב הסלמה.

הירי נמשך, מביטים שוב והפעם מזהים 4-5 דמויות, מחבלים, לראשם סרטים ירוקים לבושים במדים עושים את דרכם בשביל. באותה שניה ממש מהחלק האחורי של הבית שומעים צעקות בערבית של עוד 2-3 מחבלים.

אני רצה בחזרה לממד סוגרת את הדלת, אומרת לבנות שלי לעמוד מאחורי ומה שנכנס בדלת הזו נלחמים, לא מוותרים, אני עומדת מול הדלת מכוונת את הנשק, דרוכה מוכנה, באותה זמן לי נמצא מחוץ לממד דרוך ומוכן הוא עומד במבואה, לשנינו עוברת אותה מחשבה - אותי הם לא עוברים, לילדים הם לא מגיעים.

אנחנו בממד שומעים ירי ממש מעבר לדלת, לי נמצא בקרב לפתע הדלת נפתחת ולי נכנס פנימה ואומר שהרגע פגע במחבל שניסה להיכנס לבית. ואז, מתחיל מה שנקרא בהגייה המקצועית "סיר

לחץ" על הבית, ירי בלתי פסוק מקלצ, מכל כיוון על החלון ברזל של הממד על הדלת, אנחנו שומעים את הכדורים ניתזים, הם פגועים לנו באספקת חשמל ואנחנו שרויים בחושך מוחלט. לי עומד מכוון את הנשק לדלת, אני אחריו באותה עמדה, הילדים שוכבים על הרצפה, מחובקים. למספר שניות קטן שורר שקט ואז הם מתחילים להפגיז ברימונים שמתפוצצים בתוך הבית, החדר מתמלא ריח חזק של אבק שרפה, צלצולים באחניים לי ואני מסתובבים פנים אל פנים ואומרים אחד לשני, אותנו הם לא עוברים, נלחמים עד הכדור האחרון.

בני העוולה הפחדנים החליטו להמשיך הלאה. אנחנו לא היינו שותפים להחלטה שלהם וחיכנו להם שיכנסו בדלת עד אחרי השעה 15 אחר הצהריים כאשר הגיע צה"ל לפתח ביתנו וקרא לנו לצאת. אני יוצאת מהממד מנסה לאמוד את ממדי ההרס של הבית, אבל אין זמן, החיילים דוחקים בנו להתפנות להגיע לנקודת ריכוז במרכז הקיבוץ.

בסלון בין שברי הזכוכיות אני רואה את החנוכייה וכוס קידוש שקיבלתי כמתנה מסבתא שלי ז"ל, אני לוקחת אותם, בהמשך לוקחת גם שני ציורי פחם של חמי ז"ל, זה מהמתי מעט שנתור לנו. הבית שלנו חולל רכושנו חווייתנו זיכרונותינו, החגים השמחות הבכי הקשים הכל זוהם.

אנחנו תושבי הנגב המערבי פתחנו עם הזמן חוש שישי בו אנחנו יודעים לזהות את התנועות של צה"ל את התנועות של האויב, להבדיל ולזהות את סוגי הירי, באותם שעות רבות שהיינו בממד, לא שמענו כלום מעבר לירי וצעקות של אותם מחבלים צמאי דם שבאו להשמיד אותנו.

במשך שעות אני משקרת לילדים שלי שצה"ל תכף מגיע, זה תכך נגמר

התוצאות הקשות של אותו יום שחור בנירים – 5 הרוגים, 5 חטופים, ביניהם 2 שנרצחו בשבי החמאס וגופותיהם הושב לקבורה בנירים, ייגב ונדב ז"ל רבבות של בתים שרופים ומחוללים.

כקהילה נותרנו פצועים בגופנו ונפשנו, חיינו לא יהיו כפי שהיו לעולם.

בעוד יומיים יחול יום השנה ליום השחור ביותר בהיסטוריה של מדינת ישראל, הפקרות בלתי נתפסת, בריחה מאחריות, אומה חנוקה מפונה, עקורה, ענן כבד משקל וכהה מאוד עומד תלוי מעל כולנו. לצד ההצלחות הרבות של הצבא 101 מאחינו ואחיתנו, ממשפחתנו עדיין נמצאים בשבי החמאס, מספר וסיטואציה שלא ניתנים להבנה בכלל.

אני קוראת מכאן לממשלת ישראל – לא בשם הפוליטיקה לא בשם המחנה, לא בשם עדות, חבל ארץ לא בשם שום דבר חוץ מאנושיות בסיסית לעשות הכל אבל הכל להשיב אותם הביתה, את המתים לקבורה והחיים לשיקום.

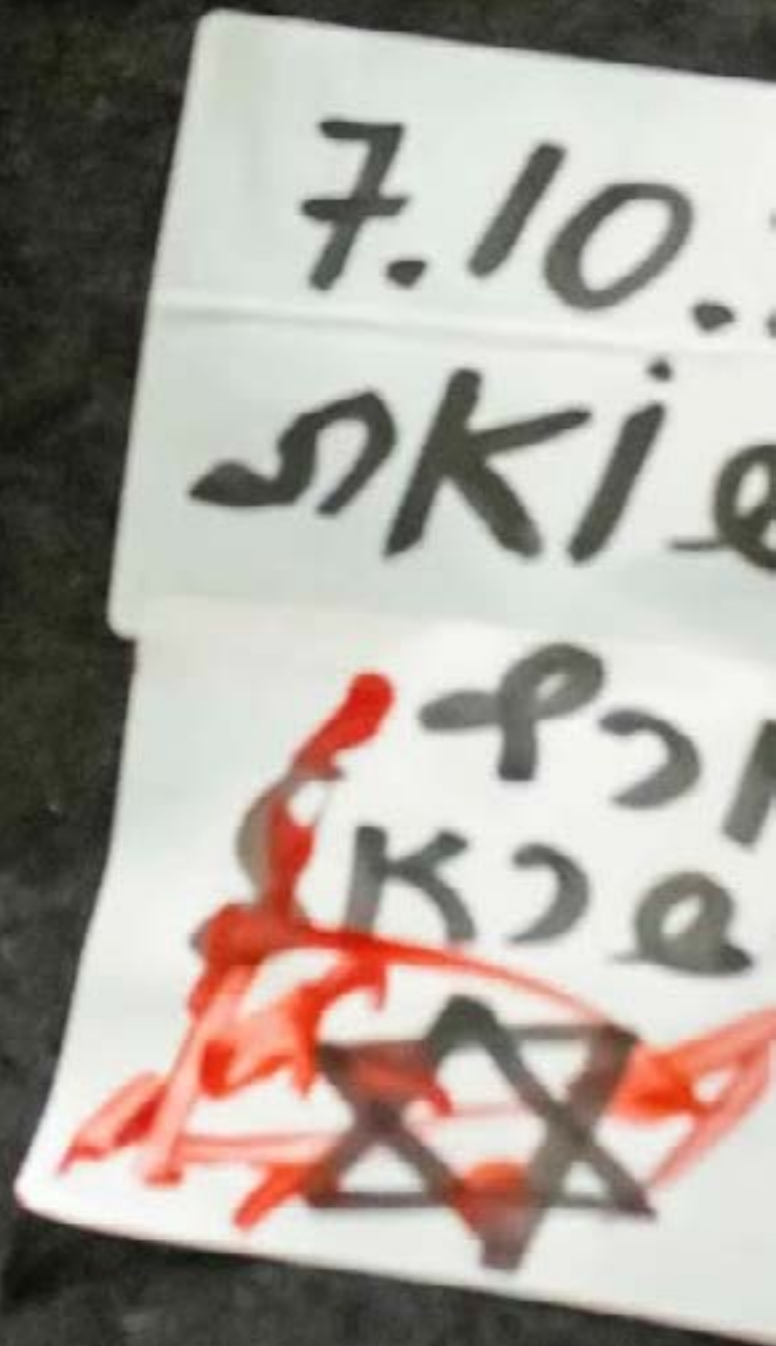
שום בית במדינת ישראל מצפון דרום מזרח ומערב לא יהיה שלם ומלא ללא השבת כל החטופים עכשיו!

369

פרופ' רוני גבע | אוניברסיטת בר אילן

מחר עת תשקע החמה
יגלגלו העייניים השמימה וזעקו
תרועת שופר תשמע, תקיעה ושברים
כאילו משם יבוא הפטור
מלשם דמי פידיונם
כאילו משם יכופר.

רק הנשמה
בין המילים הרייקות,
רדיפת הכח והבצע וערלות הלב
תאבד לעד





צילום: תניא ציון וולדקס



צילום: אלון קורנגרין



תל אביב

צילום: מרסלו שניידמן

בקי קשת | עמותת קול רבני לזכויות אדם

שמי בקי קשת, אם לשלושה, גרה בבאר שבע ומעמותת קול רבני לזכויות אדם

שם העמותה הזו ושילוב המילים זו-למי שלא מכיר-נשמע מוזר - בחברה הישראלית רבים מידי חושבים שדת חכויות אדם לא הולכים יחד, לצערינו רבים שצועקים בשם הדת תומכים במלחמה ובפגיעה באחר. אנחנו בקול רבני לזכויות אדם, מאמינים שזה לא נכון - דווקא כאנשי אמונה ודת אנו רואים כל אדם כנברא בצלם אלוקים. היום חג הסוכות - חג שבמיוחד מדבר על שלום, על ישראל ואומות אחרים ועל שותפות הגורל:

בחג הסוכות יוצאים מהבית -קודם כל צריך לצאת מהמבט רק עלי ועל משפחתי, זו גם יציאה אחרי אסיף התבואה שכל אחד רואה כמה הוא ומשפחתו הצליחו כלכלית. יוצאים כולם לבקתות פשוטות בחוץ. לא רק המשפחה שלי אלא כל העם שלי. אבל בתורה אנחנו גם לומדים שבמקדש כשהיה לנו הביאו קורבנות עבור כל האומות השונות ולא רק עבור ישראל. והנביאים דברו על עליית כל העמים להשתחוות לאל האחד בהר ה'-יחד. וביום האחרון אנחנו מתחילים להתפלל על ירידת הגשמים להם כולנו זקוקים.

אז מה צריך לעשות היום כדי שנוכל לבנות יחד סוכת שלום? סוכות מזכירה לנו תקופה של נדודים במדבר-אז גרנו בסוכות. אנחנו בנגב נקראים לזכור את היות כולנו בתקופת נדודים במדבר ובו בזמן את השותפות שכולנו זקוקים לגשם.

עד כאן שיעור בדת, מה עכשיו? הנגב שלנו מקום בו יהודים וערבים גרים יחד. המלחמה האיומה בה אנו מצויים -לא רק שלא הביאה להידרדרות היחסים אלא הדגישה שבדואים ויהודים יחד-בצבא, ברפואה, בחטופים ובטילים שנופלים לנו על הראש וברצון לחיים של שלום ולא מלחמה. לא שכולנו נהנים משוויון, אבל כולנו בסירה או סוכה אחת. אבל יש מי שמבקש לזרוע בינינו ריב, כעס ופגיעות של ממש; מי שמבקש לפגוע בביטחון ובכלכלה בחינוך לסובלנות. שר אוצר שפועל לפגוע בעניים-בהקפאת קצבאות למשל -ובנגב לצערינו אנשים רבים החיים בעוני, ופגיעה בנגב על ידי הגדרת איזורים מהשטחים כאילו הם נגב ולהעביר להם כספים, ופגיעה בכספים לרשויות ולתוכניות הפיתוח בחברה הערבית.

שר שפועל להרוס בתים בכפרים לא מוכרים באמצע מלחמה. פוליטיקאים שמבקשים לחרחר ריב ולעודד גזענות בבתי ספר ובאיזורי החיים המשותפים. אבל אנחנו שעומדים פה אומר -לא! לא ניתן לקרוע את הנגב ולפורר את השותפות בו. ונוסף על הלא נאמר גם: "כן" כן לשותפות כוחות בנגב.

אנחנו צריכים להרים קול ולעמוד באומץ על איתנות הנגב והשותפות של החיים בו. היום זו כנס של תקווה-מה ללא מוכנים ומה כן דורשים: אני קוראת לכל אחד ואחת פה -בואו נעמוד יחד כל מוצאי שבת -היום אנחנו ברהט-בואו מוצאי שבת לעמוד בבאר שבע עיר המחוז של כולנו. יחד נעמוד בעד עסקה עכשיו, נגד המשך המלחמה, נגד הריסות בתים ובעד שותפות לנגב.



צילום: תניא ציון וולדקס



צומת צמח

צילום: אורי יפה

סוגיית ההכרה בכפרים הבדואים - נקודת מבט של פעיל מחאה

פרופ' דורון כהן | אוניברסיטת בן גוריון בנגב

בתקופה פרהיסטורית... לפני המחאה... היו לי דעות די טיפוסיות על "הבעיה הבדואית" (סרקאזם): מדובר בנוודים שפלשו לשטחי הנגב... בניה בלתי חוקית... נזק סביבתי... מסרבים לאמץ את הקידמה שאנו, האנשים הנאורים, מנסים להנחיל להם.

צורת הסתכלות זו השתנתה כמעט בן לילה בעקבות מספר נאומים ששמעתי בהפגנות מחאה בבאר שבע, לפני ה-7 באוקטובר, ושבעקבותיהם הלכתי לקרוא על הנושא בויקיפדיה... ובעוד כמה מקומות... ולהצטרף להפגנות... ההפגנה המשותפת הראשונה היתה ב-חורה. במאמר מוסגר – זה ממחיש עד כמה הפגנות מחאה הן אמצעי אפקטיבי לחשיפת הציבור לנושאים שכרגיל מודרים מהתקשורת.

בנספח רצ"ב אני מסכם את עיקרי העובדות. כיום אני מבין שסוגיית ההכרה בכפרים הבדואים היא למעשה שיקוף של הבעיה עם "הדמוקרטיה" הישראלית. מה שצריך לתקן -- זה את ההתייחסות של הציבור לנושא. לא תהיה זו הגזמה להגיד שסוגיה זו היא הנושא המרכזי של המחאה. זאת בהנחה שמטרת המחאה היא שיקום הדמוקרטיה הישראלית. לכך יש גם היבט הומניטרי וגם היבט אסטרטגי. לכל מי שיודע לעשות "אלגברה של מנדטים" צריך להיות ברור שאי אפשר לבנות קואליציה דמוקרטית בלי תמיכה של הערבים והבדואים -- זה או זה... או קואליציה עם הפשיסטים... או אולי תמורת תשלום סימלי עם החרדים.

סוגיית ההכרה בכפרים הבדואים היא למעשה בעיה של אפרטהייד. וגם בעיה של הגדרת הציונות. בהגדרה הומניסטית של הציונות, הפרחת הנגב נמדדת במספר הישובים הכולל (יהודים+בדואים), בעוד שבהגדרה פשיסטית המדד להפרחת הנגב הוא פעולת חיסור (ישובים יהודים מינוס ישובים בדואים). האפרטהייד מתבטא בכך שהמדינה לא חשה שום מחויבות כלפי האזרחים הבדואים (ע"ע אל-עראקיב, ע"ע אום אל חירון, ע"ע ראס ג'ראבה). במקום לסייע להם עם התשתיות, המדינה נלחמת בהם, ולאחרונה, בניהוגו של בן גביר, גם לא מהססת להרוס את בתיהם ולהשאיר אלפי משפחות, נשים וילדים ללא קורת גג (ע"ע ואדי חליל). במקרים צורמים במיוחד -- זה מתבצע על מנת לבנות יישובים עבור יהודים על חורבות היישובים הבדואים.

לצורך הדיון נשווה 4 קבוצות שנפגעו בצורה מזעזעת בעקבות ה-7 באוקטובר: (א) החטופים. (ב) המפונים. (ג) הדרוזים. (ד) הבדואים. לגבי 3 הקבוצות הראשונות אעז להניח שיש אהדה והסכמה בקרב אנשי המחאה (כולל אנשי ימין). בפרט, זה די ברור שהממשלה מונעת בצורה שרירותית ובלתי סבירה הסדרה והיתרי בנייה כאשר מדובר בישובים דרזיים וערביים מוכרים. למרבה הטרגדיה, לגבי קבוצת הבדואים קיימת דיס-אינפורמציה שמסכלת קונצנזוס כזה. למרבה הבושה, הציבור נשאר אדיש לכך שהמדינה (לא החמאס) הורסת בצורה שיטתית את בתיהם של הבדואים ומפקירה אלפי משפחות לשמש הקופחת -- אפילו את העצים המועטים מקפידים לעקור...

בתקופה האחרונה נמחו מעל פני האדמה מספר כפרים בדואיים. הבא בתור הוא ראס ג'ראבה הסמוך לדימונה, ש-550 תושביו מיועדים להפוך לחסרי בית עד סוף דצמבר. בהמשך מתוכנן הרס של כפרים נוספים. על אדמותיהם של הכפרים המיועדים יוקמו קרוב ל-20 יישובים ליהודים, בעיקר

עבור אוכלסיה דתית / חרדית / לאומית. זאת "תוכנית החלפת אוכלוסיות" שבמסגרתה בני המוצא הלא נכון מגורשים, ובני המוצא (והמגזר) הנכון נכנסים.

כפרים שנהרסו השנה: ואדי אלחליל, אם מתנאן, שכונת אלע'ול בערערה. כפרים המיועדים למחיקה: אום אלחיראן (יוחלף בדרור), עתיר (יוחלף ביתיר), אם רתאם (יוחלף בטליה), ראס ג'ראבה (יוחלף בשכונת רותם בדימונה), אם אלבדון, אלבקיעה, כרכור, אלסיר, אלבאט מערב, דחייה, תל עראד (יוחלף בארבעה יישובי מבואות ערד ליהודים). היישובים היהודיים המתוכננים: דרוו, יתיר, כסיף, טלם, תלמה, תילה, עירית, חבצלת הנגב, דיה, שלהבית, צבר, טליה, גבעות עדרים, עומרית, נבטים דרום, דניאל, אשל הנשיא.

עיקרי העובדות:

- (1) בנגב חיים כ-360,000 אזרחים ערבים-בדואים, כמחציתם גרים ב-11 כפרים מוכרים, וב-35 כפרים בלתי מוכרים.
- (2) השטח שעליו יושבים הכפרים הלא מוכרים מהווה 2.7% משטח הנגב (כ-350,000 דונם).
- (3) הבדואים הם לא נוודים. הם מתגוררים בכפרים שלהם כבר מאות שנים – הרבה לפני קום המדינה. חלקם עברו רלוקציה בהחלטת ממשלה/צבא, אבל הרלוקציה הזו לא עברה הסדרה.
- (4) במהלך השנים המדינה הקימה יישובים לאזרחים יהודיים, אבל לא טרחה לעשות הסדרה ליישובים הבדואים, והותירו אותם ללא תשתיות.
- (5) השאיפה של המדינה היא "לנקות את השטח מערבים". זה אומר לרכז את הבדואים בכפיה בגטו עירוני שמנוגד לאורח חייהם הכפרי-חקלאי, בניגוד לעקרונות יסוד בסיסיים של זכויות אדם ואזרח. מהלך כזה יגרום להרס הקהילות שלהם. שלילת זכות האזרחים הבדואים לחיות בכפרים חקלאיים משמעותה שבעיני המדינה מושבים, קיבוצים וחוות בודדים הם ליהודים בלבד.
- (6) הבדואים מטפחים את הכפרים שלהם, דואגים לצמחייה, ולהפקת חשמל נקי באמצעות תאים סולריים - כל זה ללא תמיכה של המדינה. המדינה לא מספקת חיבור לחשמל ולמיים.
- (7) הכפרים שטרם הוכרו עומדים בקריטריונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) להגדרת יישוב מבחינת המאפיינים החברתיים (אכלוס קבוע עם מינהל עצמאי). למרות זאת, בגלל חוסר רגולציה, כל מה שנבנה בהם נחשב לבלתי חוקי ומיועד להריסה. כל שנה נהרסים אלפי מבנים (השנה צפוי שיהרסו 4000). https://www.acri.org.il/post/_341
- (8) על הסאגה של אל-עראקיב אפשר לקרוא במאמרו של אורן יפתחאל "של מי האדמה - הבדואים או המדינה" <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3930882,00.html>
- (9) על הסאגה של אום אל חירן אפשר לקרוא במאמר "נוודים בעל כורחם" https://www.adalah.org/uploads/Nomands_agains_their_well_heb.pdf
- (10) סאגת הפינוי הבאה בתור... ראס ג'ראבה ליד דימונה <https://www.mekomit.co.il/ל-מנסים-אבל-מדימונה-חלק-מדימונה-אבל-מנסים-ל/>
- (11) הרס הבתים בואדי חליל... סיפור של אבדן צלם אנוש <https://www.davar1.co.il/509453>
- (12) מאגר מידע מקוון - מאפייני חיים של החברה הבדואית בנגב <https://in.bgu.ac.il/humsos/negevSus/SYBSN/Pages/default.aspx>

איילה מצגר | כלתו של החטוף יורם מצגר ז"ל

385 ימים עברו מאז טבח ה 7/10 האסון הגדול בתולדות ישראל שהתבשל לו שנים, כמו לבה רותחת מתחת לאדמה, מתוך בחירה מודעת לשחד את האוייב בכסף, לקנות שקט, לא ליזום ולא לפעול ולסמוך על כך שהצד השני ימשיך לקבל כסף וישתוק.

מחדל ההפקרה גדול לאין שיעור. זהו מחדל שנמשך כבר שנה ועשרים ימים. מחדל שיותר נכון לקרא לו מדיניות! מדיניות של ממשלה שהחליטה לבגוד באזרחיה, להפקיר את חטופיה למותם, להקריב את חייליה בקרבות שאינם נגמרים וללא גבולות מוסריים שישמרו עליהם נפשית. ממשלה שבחרת לבגוד בכל ערכיה של מדינת ישראל, ללכת אחר חזון משיחי קיצוני ולהסית כנגד כל מי שמתנגד לדרכה. כבר 385 ימים ש101 בני ערובה בעזה, שממשלת ישראל עשתה הכל כדי לטרפד ולמנוע השבתם. חלקם, ביניהם יורם חמי, נרצחו שם, לאחר ששרדו בגבורה תנאי תופת וחודשים של אימה.

ככל שהמלחמה נמשכת והלחץ הצבאי גדל כך האיום על חייהם גדול יותר, התנאים הפיזיים ברצועה נעשים קשים עד בלתי אפשריים, אספקת המזון מתדלדלת ולחץ השובים גדל. ברור לכל בר דעת שחייהם על הכף.

ככל שהמלחמה נמשכת וכמות הנפגעים והתמונות הקשות בצד השני גדלה כך הלגיטימציה שלנו להאבק על השבת יקירנו פוחתת. מה זה מאבק על חייהם של כ 50-60 אנשים ביחס לממוצע הפגיעות השבועי ברצועה? מהם תנאי שביים הקשים ביחס לתנאים בהם מוחזקים עצורים בטחוניים שלא הוכחה אשמתם בבתי הכלא הישראליים.



קיסריה

למדתי השנה שישראל אותה הכרתי לא קיימת עוד: הממשלה תוקפת במכוון את ערכי מגילת העצמאות, חברי הכנסת או שמגוייסיים לערכי הממשלה: כח, כבוד, כסף, מלחמת נצח ונקמה או שמגלים חוסר אונים ולא יכולים להשפיע. פטור מגיוס, ג'ובים והמשך הזרמת כספים חשובים יותר מהצלת חיים. מערכות המשפט והצדק משותקות, המשטרה כבושה ופועלת באלימות כנגד כל מי שמתנגד לשלטון- בינהם אנחנו, משפחות חטופים. סולם הערכים שלנו שמקדש חיים, חופש וצדק מותקף ואיתו גם החוסן שלנו. תחושת היתמות עצומה.

עם זאת ציבור אדיר איתנו. 70% מהציבור רוצים לעצור את המלחמה ולהשיב את בני הערובה בהסכם. זו התקווה שלנו.

צהל הביא הרבה תמונות ניצחון בשבועות האחרונים זה הזמן לחתום על הסכם, לעצור את המלחמה ולהשיב את החטופים והחיילים הביתה. זה בידיים שלנו! עלינו להמשיך להאבק בכל דרך, לאגף את הממשלה מכל הכיוונים עד שלא נשאיר להם ברירה. להציב להם גבול, להציג אלטרנטיבה, לחשוב ולפעול במקומם ובחלק מהפעולות צריך פשוט לא לשתף פעולה, לסרב לציית. הכח בידיים שלנו. אנחנו קולם של בני הערובה, הצדק איתנו והלחץ שלנו יחזיר אותם.



ד"ר מאזן אבו סיאם | חבר מועצת רהט

ערב טוב אנשי ונשות הנגב ותודות למארגנים, ימים לא קלים עוברים על אזרחי המדינה לאור ההתפתחויות האחרונות של המלחמה ולא פשוט לעמוד ולדבר על תקווה במציאות מורכבת של אי ודאות והמצב הבלתי נתפס אליו נקלעו אזרחי המדינה. שנה של מלחמה אשר שינתה לרעה את סדר היום לכלל אזרחי המדינה, זכויות יסוד בסיסיות בדמוקרטיה נרמסות, הסתה גואה נגד מגזרים שלמים, כל מי שחושב אחרת נהיה אויב, משטרת העם מאבדת פרופורציות והופכת להיות משטרה פוליטית, אכיפת חוק סלקטיבית שחייבת להטריד את כולנו, יש אזרחים שנמצאים מתחת לחוק ויש כאלו שנמצאים מעליו ולוקחים את החוק לידיים זה מסמל מדרון חלקלק של אנרכיה ממוסדת ומסוכנת. הגזענות אשר עברה כל גבול דמיוני, גזענות אשר מונעת על ידי דמויות ציבוריות שרים חברי כנסת, ראשי וחברי מועצות, נגד מגזרים שלמים בכלל ונגד החברה הערבית בארץ בפרט וכל מטרתם זה להבעיר כל חלקה טובה והכל נהיה מותר ולגיטימי למען הון פוליטי.

עברה כבר שנה לשבת השחורה וכל אחד יזכור את יום זה בדרך שלו ובכאב שלו, אבל עדיין יש 101 משפחות שכבר 386 ימים שכל יום עבורן הוא השביעי לאוקטובר ואנחנו פה זה התקווה שלהם. 386 ימים בהם החטופים נמצאים בסיוט של השבי והממשלה מנסה לנרמל את הסוגיה שלהם. אסור לתת לזה לקרות.

החברה הבדואית לה אני שייך הייתה חלק מהגבורה ומהפגיעה של השביעי לאוקטובר. גבורה בה יצאו עשרות בדואים באותו יום להציל בני אדם תוך כדי סיכון חייהם וחלקם אף שילם בחייו, בטח שמעתם על לא מעט מסיפורי הגבורה אבל ישנם הרבה ולא מדובר פה בסוגיית ערבים ויהודים אלא מדובר בסוגיית בני אדם לבני אדם במצוקה, דבר שצריך לחלחל עמוק בפנים לכל אחד ושלא נשכח שבסופו של דבר כולנו בני אנוש.



החברה הבדואית ספגה אבדות כבדות בין נרצחים, חטופים והרבה מאוד פצועים ופגיעות ישירות מטילים. בשביעי לאוקטובר איבדנו את עבד אלרחמאן אלזיאדנה, דליה אבו מדיגם, אוסאמה אבו מדיגם, פאיזה אבו סביח, מי אבו סביח, מאלק אלקורעאן, מחמד אלקורעאן, אמין אלקורעאן, גואד אלקורעאן, חביב אבו אלקיעאן, חאלד פראחין, יזן אבו גאמע, פאטמה אלטלגאת, מוסא אבו סבילה, עאמר אבו סבילה, סמי גרגאוי, אוסאמה אבו עסא, עבדאלקרים נסאסרה, סלימאן אבו מרעי, מחמד אלאטרש יהיה זכרם ברוך. נחטף ונהרג בשבי סאמר אלטלאלקה בתקרית החילוץ הכושלת, שוחרר מהשבי בעסקה היחידה שהייתה (בלאל זיאדנה ואחותו עאישה) ונשארו בשבי יוסף זיאדנה ובנו חמזה כמו כן השאם אלסייד וגופתו של מחמד אלאטרש שעדיין מוחזקת בעזה כמו כן שוחרר פרחאן אלקאדי אחרי 326 ימי שבי.

את הגבורה הבדואית בשביעי לאוקטובר ואת ההתגייסות האזרחית לאחר מכן הדהדו חזק ברחוב הישראלי בחודש הראשון ופעם ראשונה הרגשנו שרואים בבדואים חלק. במקום הכרה וחיבור קיבלנו הסתה חסרת רסן מונעת משר המשילות, אלפי צווי הריסה, הריסת בפועל של כאלף מבנים, הריסה ועקירה של ישובים שלמים בואדי אלחליל, אום מתנאן ומשפחת אלגול שליד ערערה ומתוכננים עוד עקירות של אום אלחיראן וראס גראבה. 70% מהאוכלוסייה לא ממוגנת..משילות עבור השר בן גביר זה לדבר לקהל שלו ושום דבר אחר, אין התייחסות למעל 200 נרצחים השנה וירי לא פוסק בישובים הערבים בלילות.. את המציאות הזאת תשתנה במצב אחד כשמסתכלים לערבים ולבדואים כאזרחי מדינה שווים.

למשפחות החטופים: את סוגיית החוטפים שלמענה פרצה המלחמה ושימשה כאחד מיעדי היציאה למלחמה הופכת במכוון להיות שולית, זמן רב לא מתנהל משא ומתן לשחרור החטופים.. המלחמה יכולה להתרחב והאופוריה של אשליית הניצחון המוחלט יכולה להבעיר את כל המזרח התיכון ומצד שני יש חלון הזדמנויות אדיר של מהלכים מדיניים, נורמליזציה וכן כן לתהליכי שלום.. שלום המילה שמנסים למחוק לנו אותה.. הביטחון שאנחנו מייחלים אותו הוא נגזרת של שלום ומעולם לא היה נגזרת של מלחמה.

תודה רבה לכם



ערן עציון | לשעבר סגן ראש המל"ל, וראש החטיבה לתכנון מדיני במשרד החוץ

385 ימים עברו מאז טבח ה-7/10 האסון הגדול בתולדות ישראל שהתבשל לו שנים, כמו לבה רותחת מתחת לאדמה, מתוך בחירה מודעת לשחד את האוייב בכסף, לקנות שקט, לא ליזום ולא לפעול ולסמוך על כך שהצד השני ימשיך לקבל כסף וישתוק.

מחדל ההפקרה גדול לאין שיעור. זהו מחדל שנמשך כבר שנה ועשרים ימים. מחדל שיותר נכון לקרא לו מדיניות! מדיניות של ממשלה שהחליטה לבגוד באזרחיה, להפקיר את חטופיה למותם, להקריב את חייליה בקרבות שאינם נגמרים וללא גבולות מוסריים שישמרו עליהם נפשית. ממשלה שבחרת לבגוד בכל ערכיה של מדינת ישראל, ללכת אחר חזון משיחי קיצוני ולהסית כנגד כל מי שמתנגד לדרכה. כבר 385 ימים ש-101 בני ערובה בעזה, שממשלת ישראל עשתה הכל כדי לטרפד ולמנוע השבתם. חלקם, ביניהם יורם חמי, נרצחו שם, לאחר ששרדו בגבורה תנאי תופת וחודשים של אימה.

ככל שהמלחמה נמשכת והלחץ הצבאי גדל כך האיום על חייהם גדול יותר, התנאים הפיזיים ברצועה נעשים קשים עד בלתי אפשריים, אספקת המזון מתדלדלת ולחץ השוברים גדל. ברור לכל בר דעת שחייהם על הכף.

ככל שהמלחמה נמשכת וכמות הנפגעים והתמונות הקשות בצד השני גדלה כך הלגיטימציה שלנו להאבק על השבת יקירנו פוחתת. מה זה מאבק על חייהם של כ-60-50 אנשים ביחס לממוצע הפגיעות השבועי ברצועה? מהם תנאי שביים הקשים ביחס לתנאים בהם מוחזקים עצורים בטחוניים שלא הוכחה אשמתם בבתי הכלא הישראליים.

למדתי השנה שישראל אותה הכרתי לא קיימת עוד: הממשלה תוקפת במכוון את ערכי מגילת העצמאות, חברי הכנסת או שמגוייסים לערכי הממשלה: כח, כבוד, כסף, מלחמת נצח ונקמה או שמגלים חוסר אונים ולא יכולים להשפיע. פטור מגיוס, ג'ובים והמשך הזרמת כספים חשובים יותר מהצלת חיים. מערכות המשפט והצדק משותקות, המשטרה כבושה ופועלת באלימות כנגד כל מי שמתנגד לשלטון- ביניהם אנחנו, משפחות חטופים. סולם הערכים שלנו שמקדש חיים, חופש וצדק מותקף ואיתו גם החוסן שלנו. תחושת היתמות עצומה.

עם זאת ציבור אדיר איתנו. 70% מהציבור רוצים לעצור את המלחמה ולהשיב את בני הערובה בהסכם. זו התקווה שלנו.

צהל הביא הרבה תמונות ניצחון בשבועות האחרונים וזה הזמן לחתום על הסכם, לעצור את המלחמה ולהשיב את החטופים והחיילים הביתה. זה בידיים שלנו! עלינו להמשיך להאבק בכל דרך, לאגף את הממשלה מכל הכיוונים עד שלא נשאיר להם ברירה. להציב להם גבול, להציג אלטרנטיבה, לחשוב ולפעול במקומם ובחלק מהפעולות צריך פשוט לא לשתף פעולה, לסרב לציית.

הכח בידיים שלנו. אנחנו קולם של בני הערובה, הצדק איתנו והלחץ שלנו יחזיר אותם.



צילום: הדס שניר



תל אביב



מודיעין



תל אביב

באר שבע

26 אוקטובר 2024

385

אביבית ג'ון | חברת קיבוץ בארי העוטף שהופקר

למה היה חשוב לנו לסכם את השנה הזאת?

הפקרת, או ליתר דיוק, הקרבת החטופות והחטופים היא הנושא החם ביותר בעוטף- ובצדק.

כולנו מכירים אותם אישית, כולנו איתם במנהרות, כולנו רוצים אותם עכשיו!!!

אבל אם מחר יקרה הנס, וכולם יחזרו אז נגמר? הכל טוב??

אתם יודעים שלא. קודם כל כי על ההפקרה שהופקרנו אף אחד לא נותן את הדין. ואנחנו לא נשכח ולא נסלח. המפקירים, ובראשם ראש הממשלה, חייבים ללכת הביתה, ולעמוד למשפט!!

מעבר לכך, התקומה שמכינה אותה ממשלה היא לרעת העוטף והמדינה. מהשואה בעבר נבעה תקומת מדינה חדשה. תקומה 2023 שואפת להיווצרות ישראל שונה מהותית. ומגש הכסף עליה תקום אותה מדינה הוא הטבח בעוטף.

אם זאת לא הפקרה, אני לא יודעת מה כן.

בחוק תקומה מנשבת רוח טוטליטארית. על פי החוק יוקמו ועדות תכנון בהן יהיה רוב ממשלתי, ללא יכולת השפעה של נציגי הציבור והרשויות המקומיות. צפויה פגיעה באיכות הסביבה וחיי התושבים. המחבל וההפקרה לא מיוצגים בסעיף ההנצחה בחוק. ולידיעתכם- החוק מנוסח כך שאפשר יהיה להחיל אותו על כל הארץ.



השבר שלנו בעוטף הוא סדק דרכו משנים את המדינה.

גורמים זרים הניפו בעוטף את דגלי הגבורה והנצחון. הנפנו במקומם את הצהוב העצוב שלנו, אבל שימו לב לכוונה, והיא נמשכת... הופצו תכניות להקמת פארק שעשועים בנובה, משולב עם תכני הזוועה. יקב פסגות המתנחלי בבעלות פאליק הוציא סדרת יינות על שמות היישובים שנפגעו. לימור סון הרמלך מגישה חוק סיפוח סמוי שמחבר את העוטף להתנחלויות הר חברון, במטרה לתת להם לגיטימיה ולשאוב מתקציבי שיקום העוטף.

ההזיה המנותקת התחברה בסוף השנה באירוע מול בארי, של ארגון נחלה, השואף להתיישב בעזה. זאת כבר לא הזיה, זאת כוונה שנתמכת על ידי השלטון. טראומת השבעה באוקטובר ריסקה את הבלמים ההומניטריים שעצרו את קיצוני המתנחלים. בשבילם זהו נס גדול שראוי לחגוג, ואנחנו הקורבן שאיפשר אותו. הרבנים שלהם כבר מכריזים על כך בגלוי. לכן הם שותים את יינות העוטף כסמל לדמנו, רוקדים ומנצחים. בחורבנו ציווינו להם נצחון, כמו שהם מודיעים לנו ולחטופינו. אנחנו השהידים של מלחמתם.

לכן, למרות שמאבק החטופים הוא הדחוף מכולם, אסור לנו לעמוד מנגד גם בשאר הנושאים! הדרך היחידה לא להפוך לקורבנות ההפקרה הזאת היא עמידה על ערכינו ההומניים!

ואני יוצאת כאן בשאלה: מה קורה בימים אלה בעזה? מדינת ישראל טוענת שאינה מבצעת את תוכנית האלופים, שמשמעותה הרעבת אוכלוסייה, אך עדויות מדאיגות נשמעות. אנחנו קוראים לשקיפות מלאה בנושא, והכנסת צוותי צילום זרים לצפון הרצועה!



פרופ' לעד מודריק | אוניברסיטת תל אביב

קשה מאד – כמעט בלתי אפשרי - לא להתיימשך בימים האלה. אחרי שנה כל כך קשה, הקשה שידענו, שהגיעה בעיצומו של שבר חברתי מטלטל.

קשה מאד לא להתיימשך, נוכח 902 החיילים ואנשי כוחות הביטחון שנפלו מאז 7.10 – ותוחלת אין לא אופק, לא תכנית מדינית, רק מה שמצטייר כמו ניסיון מתמשך לשמור על הכיסא. 902 חללים, כמעט 20,000 פצועים, 895 אזרחים הרוגים, כ-140,000 מפונים וכמובן 101 חטופים. מאה ואחת סיבות להתיימשך.

קשה מאד לא להתיימשך למשמע המציאות האלטרנטיבית שטווה נתניהו, ומפיצים שליחיו – שמציירת את בית המשפט, האקדמיה והתקשורת – ולאחרונה גם הצבא, לא פחות – כאויבי המדינה. ממש בלתי אפשרי לא להתיימשך כשרואים את היחס האלים כלפי משפחות החטופים. זה מטריף את הדעת. אי אפשר להאמין לאן הגענו.

וקשה מאד לא להתיימשך, אחרי חודשים של הפגנות, של נאומים – ממש כמו זה – שבהם אנחנו זועקים את שוועתנו, ונדמה שפשוט אין מי שמקשיב, ודבר לא משתנה. הממשלה אותה ממשלה, סדרי העדיפויות משובשים, וההפיכה בעיצומה.

אז מה הטעם בכל זה? למה שלא נתיימשך, ונחזור הביתה?

כי הייאוש שלנו הוא הדרך הטובה ביותר שלהם לנצח במאבק על עתיד המדינה. להם יש סבלנות ולהם יש זמן. זהו תחרות של מי יתיימשך ראשון, וזה לא יכולים להיות אנחנו.

אם נתיימשך, נחטא לא רק לעצמנו – אלא, בעיקר, לילדים שלנו. אם אנחנו רוצים לחיות עם הילדים שלנו כאן, אנחנו חייבים לדאוג שזו תהיה מדינה שמקדשת את חיי אזרחיה, לא את טובת שליטיה. מדינה שבה כולם נושאים בנטל, שבה המצוינות והמקצועיות הן האידיאל – לא מילת גנאי. מדינה שבה מתקיימת דמוקרטיה אמיתית, הלכה למעשה.

אנחנו חייבים לא להתיימשך, ויש לנו גם סיבות טובות לא לעשות את זה. בדכדוך הכללי שעוטף אותנו קל לשכוח את מה שהצלחנו בכל זאת להשיג. ביטול פיטורי גלנט, ניצחון מוחץ בקרב על הנהגת לשכת עורכי הדין, הפסקת התרומות לקהלת, 26 רשויות מקומיות שבהן נבחרו נציגי "חזה חדש" – ומנגד, כישלון מהדהד לרוב המועמדים של בן גביר, בלימת הניסיונות של שר החינוך להשתלט על המל"ג, לפחות לעת עתה. וכמובן, סיכול התכנית המקורית של לוי. ההפיכה עוד כאן, אבל התכנית המקורית כבר לא. זה לא מעט בזכותכם. כלומר – קשה לנו לפעמים לראות את זה, כי הייאוש הוא נוח. אבל המחאה בכל זאת עובדת, ואנחנו חייבים להמשיך.

אז כן, קשה מאד, כמעט בלתי אפשרי, לא להתיימשך, ובכל זאת נגזר עלינו לא להתיימשך. בזכות ההישגים האלה. בזכות האנשים המופלאים שהכרתי במטה המחאה של האקדמיה. בזכות הדמויות המדהימות שמובילות את מאבק החטופים. בזכות 15,000 המתנדבים והמתנדבות בחמ"ל של אחים לנשק, ובכלל ההתעוררות של אזרחים ואזרחיות שממלאים את הואקום המחפיר שהמדינה שלנו כל יום. הם אלה שמלמדים את כולנו תקומה אמיתית מהי. בזכות מאות אלפי האנשים שיוצאים להפגין שוב, ושוב, ושוב.

זה לא משנה אם אנחנו שלושים, או מאה, או אלף, או מאה אלף – כל עוד לא מפסיקים.

מול חוק ההשתקה – לא נשתוק. מול חוק ההשתמטות – נמשיך להתגייס למאבק על דמותה של המדינה. מול ממשלה שמלבה שנה – נתאחד. מול קעקוע הידע – נמשיך לחקור ולשאוף למצוינות. כי אסור להתיימש, כי אין לנו ארץ אחרת, כי נוצרה כאן חברה אזרחית מופלאה שמאגדת אנשים ונשים מכל הארץ – יהודים, דרוזים, מוסלמים, נוצרים – שמסרבים להתיימש. כי ייאוש ימנע מאיתנו להתנגד – ואין חובה מוסרית והיסטורית גדולה מההתנגדות בעת הזו.

אז אולי תגידו שאני נאיבית, ואני לא אתווכח אתכם. אבל ההיסטוריה מלמדת אותנו שהנאיביות לפעמים מנצחת. אז שומה עלינו להיות נאיבים. לא להתיימש. בשביל המדינה, בשבילנו, בשביל הילדים והילדות שלנו.





שי קידר | סטודנטית במכללת תל חי

שלום, אני שי קידר. לפני שנתיים וחצי הגעתי לגליל העליון כדי ללמוד עבודה סוציאלית במכללה האקדמית תל חי. הספקתי ללמוד שנה אחת לפני שנאלצתי, כמו עשרות אלפי אזרחים ואזרחיות, לברוח מהאזור שאנחנו כל כך אוהבים, וכבר מעל שנה אני נודדת ברחבי הארץ.

בשבעה באוקטובר התגייסתי לשירות מילואים. שירתתי כמפקדת של תומכי לחימה במשך חצי שנה רצופה. עברתי שש דירות שונות. בחודשים הראשונים שילמתי שכר דירה כפול – מכיוון ששדה נחמיה המרוחק רק 5.5 קילומטרים מהגבול לא נכלל ברשימת הישובים המפונים.

כששואלים אותי מה אני עושה עכשיו, התשובה הראשונה שלי היא "אני כביכול סטודנטית". כמו סטודנטים רבים, גם אני לא מצאתי מקום פיזי ונפשי ללמוד בו. פעם פותחת זום בבסיס, פעם אחרת מחפשת מקום שקט לעשות בו מבחן או לעלות לפרזנטציה, ובבקרים שאחרי לילות של הפגנות ואלימות משטרתית הדיסוננס בין המציאות ללימודים חריף מתמיד.

בתואר בעבודה סוציאלית אנחנו לומדים על מדיניות רווחה, טיפול משפחתי, טראומה, על מיצוי זכויות ונושאים נוספים שקשורים לתפקוד של חברה מתוקנת. הפער בין הלימודים למציאות זועק. במציאות הישראלית הזכויות הבסיסיות שלנו נלקחות מאיתנו על בסיס יומי, עוד ועוד משפחות מתפרקות, מספר נפגעי הטראומה הולך וגדל – זאת טראומה שקורת עכשיו, בזמן אמת, ושמחייבת טיפול מיידי. אבל לכל אלה אין מענה. בשבעה באוקטובר 2023 המדינה הפקירה את אזרחיה והיא ממשיכה להפקיר שנה אחרי.



ברגע זה בנות בגילי נאנסות בעזה, ילדים מחכים שההורים שלהם יחזרו מהשבי, לוחמים עם פוסט טראומה צריכים לצאת לעוד סבב כי אין מי שיחליף אותם, ומשפחות שלמות קורסות כי הן איבדו הכל ואין להן לאן לחזור. אז כן, "אני כביכול סטודנטית" - כי הראש והלב לא יכול להיות בשום שיעור, מאמר או מבחן.

השנה איבדתי חברים קרובים מאוד. את הכאב הזה אני נושאת יום יום, אבל הוא נותן לי כוח להמשיך להיאבק על כך שהמוות שלהם לא יהיה לשווא. להיאבק למען החזרת החטופים והחטופות, להיאבק למען הערכים שבהם הם האמינו ושלפיהם הם פעלו.

ולצד המאבקים האלה, יש גם את המאבק היומיומי בייאוש - אבל אני יודעת שאת הייאוש תנצח האמונה שיכולה להיות פה מציאות אחרת, ושזה בידינו ליצור אותה. אני יודעת שאנחנו חייבים, כולנו, ביחד, להסתכל קדימה ולראות שיש עתיד אחר, שיש לנו את כל הסיבות להמשיך להיאבק על המקום הזה.

אני אומרת לעצמי ולחברים שלי, אנחנו חייבים להסתכל קדימה, על העתיד שלנו, ולעשות את כל מה שאנחנו יכולים כדי שהוא יקרה. העתיד הזה חייב להתחיל בהחזרת החטופים, להמשיך בביטול חוק ההשתמטות ושאר חוקי הדיקטטורה ומשם לבניית הנהגה אחרת - הנהגה עם חזון מדיני, עם ערכים ואנושיות, הנהגה שדואגת לאזרחים שלה.

אין לנו כוונות להתייאש או לוותר, אנחנו נעשה את הכל כדי להביא ליום הזה. להביא ליום שאחרי.



פרופ' דוד הראל | מכון ויצמן למדע ונשיא האקדמיה הישראלית למדעים

בימים הקרובים אמור להתפרסם מאמר משותף שלי עם פרופ' אהרן צ'חנובר. החלטתי לשתף אתכם הערב בעיקרי הדברים. צ'חה עצמו לא יכול להגיע היום, אבל דמיינו את שנינו כאן על הבמה, יחד. הכותרת היא "השר לחורבן החינוך".

ובכן, הממשלה הנוכחית הכריזה מלחמה כוללת על המדינה. פשוטו כמשמעו: מערכת המשפט במתקפה מתמדת; המשטרה הפכה למיליציה התוקפת אזרחים; במערכת הבריאות, מספרי המיטות והרופאים לנפש צנחו לרמה מסוכנת; ניהול מגזרי של התקציב הביא להורדת דרוג האשראי בשלוש דרגות והתקרבותו לדרוג זבל; התקשורת החופשית (או מה שנשאר ממנה) מאוימת, ועל הפרק העברת המדרוג – rating – ל"פיקוח" ממשלתי; השרות הציבורי מתפורר, ואנשי המקצוע מוחלפים בנאמני שלטון חסרי כישורים. מפקדי צה"ל ושרותי הביטחון הפכו למשיסה, במטרה להסיר מהממשלה אחריות לאירועי 2023-2024.

בשורש הבעיה נמצא כמובן הנאשם, ראש ממשלתנו הדגול, אבי טבח אוקטובר, והמצביא הנפלא של הסיפור שלא נגמר – "מלחמת נקמת הטבח". זה השם שאני מציע... הכל נעשה בהשראתו ובהוראתו, כולל ההפקרה הבלתי נתפסת של החטופים, ומשיכת היד מכל ניסיון רציני להחזירם.

פשעים של ממש!

אבל מתוך ערימת הרפיכות ומלחכי הפנכה שתחתיו, מי שהגדילו לעשות, הם ללא כל ספק יריב לזין יואב קיש.

נניח עכשיו ליריב לזין, שכבודו ומעשי החורבן שלו במקומם מונחים. הבה נתרכז היום בקיש – טייס קרב לשעבר בחיל האוויר – וללא ספק שר החינוך הגרוע בתולדות ישראל. דרכו מביאה לאסון שיהפוך את ישראל לנחשלת ועניה, ועלול להחריבה. הוא שם לו כמטרה השתלטות הרסנית על כל מערכה חינוכית, מדעית ותרבותית שיש לו אליה נגיעה כלשהי.

הנה כמה דוגמאות, אשר מצביעות על היצירתיות ורוחב היריעה המרשימים של מעלליו:

- (1) הגדלת תקציב החינוך החרדי במיליארדי שקלים על חשבון החינוך הממלכתי, שתידון מאות אלפי ילדים לחיי עוני, ללא כל תרומה למדינה;
- (2) צפיפות כיתות הלימוד במגזר הממלכתי היא בלתי נסבלת ומן הגבוהות בעולם, וההשקעה המזערית בבניית כיתות לימוד קוצצה עוד בתקציב 2024;
- (3) למרות תכניות שהאוניברסיטאות יצרו להקלה על המילואימניקים, קיש ניסה לכפות עליהן הורדה בתנאי הקבלה והלימודים, שהיתה פוגעת בידע הבוגרים;
- (4) לתמיכתו של קיש בפטור מגיוס חרדים מסר "חינוכי" ברור: מוסרי לשלוף מלימודיהם אלפי סטודנטים הלומדים מדעים, רפואה, הנדסה, וחינוך, וכן לקרוע מעבודתם עצמאיים, עובדי תעשייה וחקלאים, ובה בעת לפטור משרות חרדים, גם כאלה שאינם לומדים, שמתקיימים מקצבאות עד, על חשבוננו;
- (5) כישלון אישי צורב בחינוך לתלמידי הצפון, המפונים וגם הלא מפונים. התפוררות המסגרות החינוכיות והחברתיות יגרמו לילדים נזק בל יימחה;
- (6) ניסיונו למינוי סגן יושב ראש וחברים בלתי ראויים למועצה להשכלה גבוהה (המל"ג), ואי חידוש מינויו

של יו"ר ות"ת (שחודש לשנה רק לאחר לחצים גדולים, תוך מינוי מחליף במקביל). אלה מעידים על רצונו להשתלט על ההשכלה הגבוהה ולדכא את חופש הביטוי. משכילים ואנשים חושבים היו תמיד לצנינים בעיני משטרים טוטליטריים;

(7) קידום חוק שיהפוך מוסדות אקדמיים למשטרת מחשבות, כשבמקום פנייה למערכות אכיפת החוק הם יחויבו להעניש בעצמם – אפילו בהרחקה לצמיתות מהלימודים – סטודנטים שנדמים למישהו כתומכי טרור;

(8) אלה, והניסיונות להשתלט על הספרייה הלאומית, על יד ושם, ועוד, תוך איושם באומרי הן (ומידע אישי אוסיף שניסיונות כאלה לא הסתיימו כלל), מעידים כי את קיש מעניינת רק השלטת השקפת עולמה של ממשלת ההרס והזדון על הצמתים הלאומיים, התרבותיים, החברתיים והמחקריים, שמהם יצא ויוצא שם המדינה לתפארת בעולם;

(9) ולבסוף, הניסיון הילדותי והפתטי לבטל את פרסי ישראל בכל שטחי המדע, הרוח והתרבות לשנת תשפ"ד, והחלפתם בפרסים חדשים בגבורה ובתקומה. הניסיון הזה היה נגוע בחוסר הבנה בסיסי את מוסד פרסי ישראל, שהרי תקומה וגבורה אינן עומדות בפני עצמן, ותכליתן, בין השאר, לאפשר יצירה מדעית-תרבותית שמשתקפת בפרסים. וכשהתברר שסיבה מרכזית לביטול הפרס קשורה להתנגדותו העזה לממשלה של הזוכה אייל ולדמן, מגדולי הזימים בישראל, נטרפו קלפי ההסבר של השר על כך שהדבר נעשה לכאורה בעקבות ה-7 באוקטובר והמלחמה בעזה.

כל אלה מעמידים את יואב קיש, בן למשפחת אנשי צבא ציוניים, בשורה אחת עם הגדולים שבנוכלי הממשלה. זיכרונותיו מתא הטייס היו אמורים לגרום לו להעריך את חשיבותם וחיוניותם הקריטיות של לימודי הליבה, המחשבה העצמאית והחינוך המדעי-טכנולוגי – וגם מדעי הרוח – לכלכלת המדינה ולביטחונה. אך דבר זה לא קרה. נים לא זע במצפונו הלקוי.

הסכנה העיקרית מהתנהלותו של קיש היא ירידה המונית מישראל של בעלי מקצועות קריטיים לקיומה, אשר לא ירצו לגדל את ילדיהם במדינה בה אין תשתיות חינוך ובריאות מתקדמות, ובה חופש הביטוי והיצירה מוגבל.

(אגב, שתי דוקטורנטיות שלי לשעבר, שסיימו לפני 5-7 שנים, עם משפחותיהן הצעירות, עזבו לאחרונה את הארץ בחודשים האחרונים, באמצעות כרטיסי טיסה בכיוון אחד.)

בין העוזבים כבר היום מהנדסים, מדעני מחשב, רופאים, מחנכים, כלכלנים ואנשי תרבות ורוח. ככלל, מדובר במעטים המהווים את הקטר הכלכלי-בטחוני של ישראל, וכאלה שתומכים בתשתית החברתית-רוחנית החיונית לשימורה של אוכלוסייה איכותית. בסופו של דבר, יישארו כאן בעיקר אלה שאינם יכולים לעזוב בהיעדר ביקוש להם מעבר לים.

התדרדרות כזאת של ישראל לנחשלות ועוני תביא עמה גם סיכונים ביטחוניים ממשיים לעצם קיומה.

וכך, חברות וחברים יקרים, אף אם נתעלם לרגע מהצורך המידי והקריטי בהחלפת הממשלה האיומה הזאת כולה, ואת חברי קואליציית תומכיה כולם, הרי שהמשכיות התנהלותו של שר החינוך יואב קיש לבדה תוביל את ישראל לחורבן.

אבל חייבים גם מעט תקווה, כי כמו שאומר לאחרונה השופט אהרן ברק: "העם הזה חזק מממשלתו".

עכשיו העת לקום ולעשות!

צריך להיכנס למאבק עיקש ומתמשך. מרי אזרחי בכל כלי לא אלים שברשותנו. כולנו לדגל!

תודה רבה.



צילום: אלון קורנגרין



תל אביב

צילום: דנה רעני



היום היום ה 396 לחטיפתם, תודה שבאתם

שנה אקדמית נפתחת בצל ימים מאתגרים וקשים, האובדן, הלחימה המתמשכת ללא אופק, השבר הנפשי והעול הכלכלי והחזק מהם, היות החטופות והחטופים שם מזה 396 ימים בעזה, מערערת אימון כולנו שהמדינה אכן תושיט יד בעת צרה. כל אלה מטילים עננה גדולה בשמי כולנו.

חוינו בחודשים האחרונים חוויות שלא עלו בדמיוננו גם לא הגרועים ביותר שבהם. מלאנו תפקידים שלא שיערנו שנמצא בהם, וחוינו תחושות בעוצמות שאינן מוכרות לנו. בראשן עצב, כעס, ויאוש, אבל גם גילינו את כוחה של העשייה וחשיבותה בימים אלה עבור יקירינו ויקירותינו, עבור החברה כולה ועבור עצמנו.

היום עם פתיחת השנה האקדמית במיוחד אנו מחויבים במיוחד לאלה שנבצר מהם לחיות חיים נורמליים, חיים בהם יש חופש להתפתח, לחיות ולנשום במדינה. בראש ובראשונה - החטופות והחטופים בני משפחותיהם והקהילות המקיפות אותם הסופגים אלימות ודחיה שם, וגם פה!

- חיילות וחיילי המילואים, רבים מהם היו אמורים להיות בשנה שחלפה והשנה בספסל הלימודים ובמעבדות המחקר, והם בסבבים בלתי נגמרים.
- משפחות השכול המתמודדות בצער לא ישוער ובתחושות קשות לגבי משמעות האובדן עבור עתידה של המדינה
- הפצועות והפצועים בגוף ובנפש- שמצוקת רבים מהם צפויה להתעצם השנה
- המשפחות המפונות מביתן לתקופה כה ארוכה, בעוד אי- הודאות מקננת בעורף בהעדר הסכמים מדיניים

והנה אנחנו פה, בכניסה לקמפוס היפה והפורח, עולה השאלה, מה תפקידנו כסגל אוניברסיטה, כסגל של אוניברסיטת בר-אילן, כשרבות ורבים כל כך אינם יכולים לנהל חיי שגרה בריאים "רגילים" (אם יש כזה דבר). האם נכון להסתפק בניסיון לקיים שיגרה בתנאים הלא פשוטים שאנו נתונים בהם?



ליבנו עם כולם, אולם בימים אלה נדמה שאין די בהזדהות, נראה שאנו מחייבים ליותר מכך. כמתבקש במקומות רבים, כולנו נדרשים להכלה, רגישות ועריכת התאמות לנדרש לאור אי הודאות הגדולה שכלנו נתונים בה, אך האם היותנו חלק ממערכת ההשכלה הגבוהה בישראל- האם מתוך כך מוטלת עלינו אחריות נוספת?

נהוג לחשוב, ואמרו זאת נציגי ועד האוניברסיטאות, שההשכלה הגבוהה היא הקטר הכלכלי והחברתי של המשק. למערכת ההשכלה הגבוהה יש תפקיד מכריע בפיתוח החברתי והכלכלי של מדינה וההון האנושי של החברה. איך זה מתאפשר? מה זה בעצם אומר תכלס?

על פי המועצה להשכלה גבוהה זה מחייב 4 מרכיבים עיקריים:

1. הקמת תשתיות אנושיות וטכנולוגיות למחקר, ועידוד מצוינות מחקרית - כפי שראינו בחודש האחרון פרויקט הביפרים ופיתוח כלי המודיעין לתקיפה באיראן לא היו קורה ללא תשתית טכנולוגית המפותחת באוניברסיטאות. מצויינות במחקר הוא מפתח לקידומה של בר-אילן, והוא בעל חשיבות קיומית למדינה.
2. חדשנות וחשיבה עצמאית ללא אג'נדה ממשלתית- הן אלה שאפשרו שוב ושוב שינוי ביטחוני במלחמה בעזה בלבנון וכנגד איראן, הזכרנו את הביפרים, ומוכרים כלים ייחודיים לטיפול במנהרות. חדשנות במדעי החברה- אפשרה החדשנות פיתוח תוכניות טיפול בטרומה לאומית ובנסיבות חיים כגון חטיפת ילדים- ללא תקדים בעולם.
- לו היתה האקדמיה תלויה בקונספציות חיצוניות היתה מתקשה לפתח פתרונות מקוריים. משני הבטים אלה עולה קריאתנו להשקיע במחקר ובכלים טכנולוגיים מתקדמים כאן אצלנו, וגם לצורך שיקום הקהילות שנפגעו בדרום ובצפון, תשתיות חדישות, טיפוח הון אנושי מקצועי ואיכותי, קידמה ועידוד מצויינות ומקצועיות- הן חיוניות.
3. את אלה חשוב ללוות במגוון ושילוב אוכלוסיות ייחודיות
4. ולהשקיע בחיזוק הבינלאומיות במערכת ההשכלה הגבוהה - בלעדיה - לא תתכן אקדמיה ברמה גבוהה בישראל.

אבל יותר מכך, הרבה יותר מכך, מתוך כל אלה נובע תפקיד ההשכלה הגבוהה, התפקיד של כולנו "הכשרת הון אנושי איכותי והתאמתו".



היינו רוצים להאמין שאנו כור מחצבתם של מנהיגי ומנהיגות הדור הבא, שכאן נרכשים הכלים המקצועיים, שכאן מתגבשת המערכת הערכית ובכלל כך המחויבות לחשיבה עצמאית ביקורתית, רגישות לאחר וההכרה בחיוניות של מגוון, מתן מקום לדעה שאינה מקובלת וחיפוש אמת. לכן אנחנו כאן היום.

מתוך כל אלה יש לנו אחריות לפעול כדי שזה יתאפשר עבור כולנו, ובמיוחד עבור כל אלה שנבצר מהן להיות אתנו כעת, היום בפתיחת השנה ובעשייה בה אנו עסוקים: אנו מחוייבים לאלה השייכים ישירות למשפחת בר-אילן, אך גם לאלה אליהם אנו מחוייבים מתוקף היותנו מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל.

אין די באקדמיה הדואגת רק לעצמה - זהו לא מודל ראוי לדור הבא.

אחריותנו בראש ובראשונה לערבות ההדדית, לטיפוח התנהגות אנושית, ואחריות אישית בקרבנו ובקרב תלמידנו ותלמידותינו לגורל האחרים, החלשים מאיתנו. היום כבר 396 יום מאז הטבח והלחימה אחריות כל אחד ואחת מאיתנו ליזום פעולות שיגבירו המודעות והלחץ הציבורי על מקבלי ההחלטות להציל בדחיפות את החטופות והחטופים ולדאוג למשפחותיהם. הצלתם חיים היא ערך עליון, השבת כולם הביתה חיונית לשיקום החוזה ביננו אזרחי ואזרחיות המדינה ומדינתנו ומוסדותיה. אנו כאן מחוייבים לפעול להשבתם בדחיפות בהסכם מדיני.

אנו מחייבים גם לפעול למען חיילות וחילי המילואים ומשפחותיהם ומאבק המשפחות שאיבדו את היקר מכל והפצועות והפצועים המייחלים להרחבת מעגל התורמים ולמאמץ שיויוני יותר, עצירת השחיקה, תרגום ההישגים הצבאיים להישגים מדיניים, והבאת המלחמה לסיום כדי לאפשר התחלה של בניה ושיקום.

על כן המפגש היום של סגל אקדמי ומינהלי של משפחת בר-אילן היא קודם כל קריאה פנימית אלינו ליחמה - יש לך רעיון מה אפשר לעשות? הצעת - בצעת! - השבוע למשל, מחר - ממשיכה ומתקיימת משמרת 101 משמרת נשים שקטה מול הכנסת להצלת החטופים, בועדות הכנסת נידונים תקציבים, וחוק ההשתקה לפתחנו. חשוב להופיע שם להציג את החשיבות ואת חומרת הקשיים - כל כך הרבה תחומי ידע יש לנו כאן.

אבל חשוב במיוחד, הסתכלו סביבכם, כלנו פה, יש לך רעיון? דרך לקדם אותו? קראי לנו, גייס אותנו - זה עלינו.

יש כאן מרחב לחשוב, לדון, לראות מה יכול לעבוד. הגיע הזמן ליזום ולעשות, מתוך אחריות ומחויבות לפעול למענם, להשבת השלום, השיקום, עם הפנים קדימה עבורנו ועבור ילדינו כאן.

תודה רבה



זכרון יעקב

9 נובמבר 2024

400

ד"ר יואב גרובייס | פסיכולוג קליני

ערב טוב ותודה לכם שאתם פה.

אנחנו מציינים היום 400 ימים להפקרה פושעת ובלתי נתפסת. ארבע מאות ימים שבהם כל מה שלא אמור היה להעלות על הדעת, מתרחש לנגד עינינו - בניגוד לכל ציפייה, נורמה או אמת מידה מוסרית. ארבע מאות ימים של מציאות שלא מרחמת עלינו לרגע. שבהם הנפש שלנו נתונה תחת מתקפה פראית.

הכותרות הולמות בנו בזו אחר זו, אירוע אחר אירוע, פוש אחרי פוש, "הותר לפרסום" אחר "הותר לפרסום". הקצב המסחרר לא מותיר לנו זמן לעכל את המתרחש; להבחין בין אמת לשקר, בין ספין ללא-ספין; הוא מקשה עלינו לעצור ולהתארגן וכולא אותנו בעמדה שבה אנחנו בעיקר מגיבים במקום ליזום.

השילוב בין הרשתות החברתיות לבין מכונת הרעל וחולשת התקשורת מחלק את החברה הישראלית למציאויות מקבילות. צופה בערוץ 14 וקורא של עיתון "הארץ" חיים בשתי מציאויות שכמעט לא נפגשות. הם אולי משתמשים באותן מילים אבל לא מדברים באותה שפה. וכל ניסיון לגשר על הפער בין המציאויות האלה רק מאיים לשגע עוד יותר.

זאת מתקפה שקשה מאוד לנפש לעמוד בה.

השבוע החולף הדגים זאת היטב: בלשכת ראש הממשלה נחשפו חשדות לסחיטה, ריגול ובגידה שגורמים לראשי משפחות פשע ולגופי ביון אויב להרגיש כמו חובבנים. שר הבטחון פוטר, והמפטר הסיר מכשול נוסף בדרכו להשתלטות על מוסדות השלטון. תוצאות הבחירות מעבר לים גם לא האירו פנים לשוחרי הדמוקרטיה, השפיות והשלום. אפשר להזכיר את האלימות ברחובות אמסטרדם, ומעל לכול - הגענו אל המספר הבלתי נתפס של 400 יום להפקרת החטופים בעזה.

איך אדם, כל אדם, מסוגל 'לעכל' שבוע כזה? ואיך אנחנו מסוגלים לעכל את העובדה שחלפו כבר 400 ימים כאלה?

זו עלולה להיות חוויה מייאשת של חוסר אונים ואחזת יד - כמו מתאגרף שמופל אל הקרשים, מוצא את הכוחות לעמוד שוב על רגליו - רק כדי לחטוף סנוקרת שמטיחה אותו חזרה ארצה. אחרי יותר מדי מכות כאלה, אנשים כבר לא מנסים לקום. הם מעדיפים להישאר בבית, לשקוע בשגרה, לא לדעת יותר מדי על המציאות שמסביב. חלק בוחרים לעזוב - הרי השורשים הכי עמוקים הם הראשונים להיפגע כשהאדמה מורעלת.

אז איך בכל זאת אפשר לשרוד את המציאות הזאת, ואיך בכל זאת אפשר להמשיך להיאבק? אני לא יודע לומר שיש לי את התשובה, אבל אני יכול להציע ארבע מחשבות.

דבר ראשון - להסכים לראות את המציאות כמו שהיא, ולא כמו שהיינו רוצים שתהיה.

אחת התגובות הכי נפוצות בשנה האחרונה היא "לא ייאמן". בתגובה לכל אירוע מופרע, כל החלטה מופקרת וכל התפתחות מטולטלת אנשים ממלמלים לעצמם "לא ייאמן", כאילו שזה לחש קסמים שבכוחו להגן עליהם מפני המציאות, או לבטל את מה שהרגע קרה. אבל אנחנו חיים במציאות שבה

כל מה שלא היה אמור לעלות על הדעת, מתרחש שוב ושוב לנגד עינינו – ולכן מוכרח לעלות על הדעת. מוכרח להיאמן.

בריאות נפשית תלויה ביכולת להביט במציאות עד כמה שאפשר מבעד לפחדים שלנו ולמשאלות הלב שלנו. היא תלויה ביכולת שלנו לא ללכת שבי אחר תקוות שווא ולא לשגות ב-wishful thinking. אנחנו לא יודעים אם "בסוף ננצח" או אם ידו של הצדק תהיה על העליונה, ואין לנו שום הוכחה מדעית שכל שיהיה יותר רע, כך יהיה יותר טוב. אבל ככל שנהיה מוכנים יותר להכיר במציאות הזאת, נהיה ערוכים להתמודד איתה בצורה טובה יותר.

דבר שני – לא להסכים להתרגל למציאות הזאת.

האדם הוא יצור סתגלן מטבעו. זה נועד להיות יתרון אבולוציוני, אבל לפעמים זה חסרון מסוכן. לפני מספר לילות מצאתי את עצמי עורך רשימה של דברים לא-נורמליים שהפכו בשנה האחרונה לחלק מהשגרה. זו הייתה רשימה מפחידה באורכה. נסו להכין לעצמכם רשימה כזו, של כל הדברים שאתם מסרבים להשלים איתם. שאתם מסרבים שיהפכו לנורמטיביים. בקרב הציבור החרדי יש המצהירים "נמות ולא נתגייס". אני מציע תחתיה את האמרה "נמות ולא נתרגל".

דבר שלישי – לא להישאר לבד.

כאשר אנחנו מרגישים שהערכים שלנו מבודדים אותנו, מפתה לנטוש אותם ולהצטרף לקבוצה החזקה. גם זה עניין אבולוציוני. הבדידות היא איום מסוכן על הנכונות לדבוק בערכים. זו אחת הסיבות שחשוב מאוד להמשיך להפגין. חשוב להמשיך להקיף את עצמנו באנשים שחולקים את תפיסת העולם שלנו, את אותו מצפן מוסרי - וגם את רגעי הייאוש והפחד. דרך האמון שאנחנו נותנים האחד בשני, אנחנו שומרים גם על האמון ביכולת שלנו לתקן.

ודבר אחרון, ואולי הקשה מכול – עלינו להמשיך להיאבק אבל גם לקחת בחשבון שאולי לא נזכה לראות את המאבק שלנו נושא פרי.

ההיסטוריה שזורה במחזורים של גאות ושפל. מה שקורה לחברה הישראלית בזמן המלחמה ותחת הניסיון המתמשך לפרק את הדמוקרטיה לא ייחודי לנו בדברי ימי העולם. הפופוליזם, הששון אלי קרב, תאוות הנקם, השנאה, החשדנות, האטימות ואובדן החמלה – כל אלה הופכים במצבי חירום לנחשול אימתני שקשה לעמוד בדרכו. לעתים המטוטלת מוכרחה להגיע עד לקיצון לפני שתחל את דרכה בחזרה.

לכן אנחנו לא תמיד יכולים לעצור את הזרם העכור, אבל אנחנו בהחלט יכולים לבחור לעצמנו את העוגנים המוסריים שבהם נאחז במאמץ שלא להיסחף ולטבוע, וכדי לשמור על הבסיס שממנו יתחיל את התיקון.

ההכרה הזו היא הבסיס לכל תקווה מציאותית. מרתין לותר קינג האמין "שעלינו להסכים לקבל אכזבה אינסופית אבל לעולם לא לאבד תקווה אינסופית". השלמה אין פירושה כניעה. הדבר שהופך תקווה למציאותית הוא בדיקת ההשלמה המפוכחת הזו – ורק מתוך תקווה כזו נוכל להביא שינוי של ממש.

תודה רבה.

29 שנים לרצח יצחק רבין:**"אירוע שטלטל את החברה הישראלית לפני דור ופצע אותה עמוקות"****הרב אופק מאיר | מנכ"ל מרכז חינוך וקהילה ליאו באק**

השנה מורגשת היטב תחושת השליחות והאחריות בקרב אנשי ונשות החינוך ורבים מאיתנו עסוקים בשאלה כיצד מייצרים חוסן וודאות בעולם שהתפרק באבחה אחת ב-7 באוקטובר 2023.

על רקע המלחמה הקשה והארוכה בתולדות ישראל, בימים אלו אנו מציינים 29 שנה לרצח ראש הממשלה יצחק רבין, אירוע שטלטל את החברה הישראלית לפני דור ופצע אותה עמוקות.

בעקבות רצח רבין עלתה ביתר שאת שאלת מקומה של מערכת החינוך הממלכתית ותפקידה לחנך לשלום ולדמוקרטיה. אחד הוויכוחים הסוערים נסב על שאלת הזכות או החובה להביע עמדה פוליטית ולהזמין את התלמידים לשיחה ביקורתית על הנעשה בחברה.

משימת החינוך, בעיניי, הוא לאפשר לילדים לגדול לאנשים עצמאיים, ביקורתיים וערכיים – אנשים שיוצרים ידע, דעות, נרטיבים ותרבות, ולא אנשים שיאמינו בנרטיבים שבעלי ממון ושררה יצרו בעבורם.

הבחירה האישית והמקצועית שלי בחינוך העברי הממלכתי יסודה בכך שהתרבות היהודית והרעיון הציוני המגולם במגילת העצמאות ובחוק חינוך ממלכתי הציבו בפנינו את האתגר והאידיאל להיות חברת מופת המושתתת על עקרונות וערכים פלורליסטיים, כגון "אלו ואלו דברי אלוהים חיים הם", "שבעים פנים לתורה", "מדינת ישראל... תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין..." ועוד.

אל לנו להיבהל ממלכודת ההבחנה שבין חינוך פוליטי ראוי לחינוך אידיאולוגי מטעם. הבעת דעה או עמדה המבטאת תמיכה בערכים של זכויות אדם וצדק חברתי היא חובה. כמו גם יציאה ברורה נגד אמירה גזענית או הדרה בעוד שיציאה נגד המפלגה או הקהילה בה חי ופועל האדם האומר את האמירה הפסולה, אינה ראויה בשיח החינוכי. עלינו לשמש לתלמידנו דוגמה בנקיטת עמדה חברתית, ולהיות נוכחים ופועלים בכל מקום שבו מתרחשים עוולה חברתית או מעשה של הדרה או גזענות.

אתגר גדול לחינוך בכלל ולחינוך היהודי המתחדש בארצנו בפרט, הוא שתלמידנו ירגישו בטוחים להחזיק בתפיסת עולם שהם עיצבו כמיטב הבנתם, כבני אדם בוגרים, ומכאן שעלינו לכבד את נטיות ליבם הפוליטיות, הדתיות והמיניות, וללמדם ליהנות ולצמוח מהשיחה ומהמחלוקות שיסודן בהבדלים ובשונות שבין כולנו.

העקרונות המרכזיים של מגילת העצמאות שביטאו את שאיפת העם הקם בארצו ל"שלום עם כל המדינות השכנות", צריכים להוות לנו אנשי ונשות החינוך מקור השראה וצו מוסרי: "המדינה תהיה פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות, ותשקוד על פיתוח ארץ ישראל למען כל תושביה". אנחנו, כחברה, לא יכולים להרשות לעצמנו להתעלם מצו מוסרי, ציוני ויהודי זה. בישראל חיים יחדיו יהודים, ערבים, דרוזים, צ'רקסים, בדואים ומיעוטים לאומיים נוספים. זהו אתגר תמידי. עדין ומורכב. רגיש ולא מובן מאליו. זו המציאות שנועדה לנו. גורלנו – כרוך יחד.

תפקידנו, כאנשי חינוך, לטפח רגישות וליצור מציאות של חיבורים, עשייה משותפת, סובלנות וסבלנות. חיבורים חיוביים אלה הם חוויה מסעירה ומעצימה לכל מי שחווה אותה. עלינו ללמד את ילדינו כי ראוי לא רק להסתדר זה עם זה אלא אף לחגוג את ההבדלים, לצמוח ולפרוח מהשונה ומהמשותף שבינינו. עלינו לחנך את תלמידינו כי התבחין המשמעותי ביותר לזהותנו היהודית הוא כיצד הלא יהודי מרגיש בקרבנו, ובלשון המקרא: האם הוא באמת "כאזרח מאיתנו".

לא בכדי ציוותה התורה לאהוב את הגר ולהתייחס אליו בכבוד יותר פעמים מכל מצווה אחרת. 36 פעם והסיבה לציווי זה: "כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם". זו תודעה יהודית עמוקה ורגישה מאוד. בני ובנות העם היהודי יודעים היטב כיצד מרגיש מיעוט. אנחנו היינו שם.

29 שנים אחרי הרצח הנורא ההוא ובעיצומה של מלחמת קיום על דמותה היהודית דמוקרטית של החברה הישראלית – חובתנו, כאנשי ונשות חינוך לשמש דוגמה לתלמידינו באשר לשאלה מהי חברת מופת, וכיצד נאבקים על הערכים החשובים לקיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית.

זו תהיה התשובה החינוכית הראויה לרצח בלתי נסלח זה.

פורסם בעברית ב 107.5FM <https://1075.fm/177334/>
פורסם באנגלית ב The Jerusalem Post



פרופ' אורן יפתחאל | אוניברסיטת בן גוריון בנגב

אדבר בקצרה על המצב בכללותו והחרבת אום אל-חיראן שקרתה השבוע כחלק ממנו.

ראשית, כל הכבוד לאנשים שבאו לפה. הגרעין הקשה של הפעילים שממשיכים להאמין ויודעים שרק שוויון ורק דמוקרטיה בסוף יהפכו את המקום הזה לכזה שבטוח לכולם -- יהודים וערבים. וכשקהילה אחת פגועה ולא בטוחה, גם השנייה נפגעת. צריך להגיד שבאמת השבוע היא מאוד עצוב למאבק המשותף שלנו. השבוע שבו הכפר אום אל חיראן נהרס סופית. זהו סופו של תהליך שבעצם ארך כמעט 20 שנה בהם אני מלווה את המאבק הזה בוועדות התכנון, בבתי המשפט ובדיונים ציבוריים. תיכף נחזור לזה.

שנית, כדאי להתחיל בעובדה שכעת יש מלחמה גדולה ומלחמה קטנה, מלחמה גדולה בכיבוש והרס העם הפלסטיני, במיוחד בעזה, בהשמדה הנוראית של אזור שלם. השמיים קודרים ואפלים סביבנו. אני לא חושב שמישהו מפה חשב בחיים שלו שהוא יראה בשידור חי מעל מיליון אנשים עקורים, ואת העיר עזה שהעיר הפלסטינית הכי גדולה מושטחת פשוטו כמשמעו באלימות נוראה חסרת תקדים באזור ובמדינה. ההתקפה הנפשעת של החמאס ב7.10 מזויעה וחסרת תקדים ומעבר לטרור הרצחני כללה גם חטיפת מאות בני ערובה... לא נשכח ולא נסלח, אבל מתקפת ארגון טרור של יומיים לא יכולה להצדיק שנה שלמה של מחזות זוועה, אימה והרעבה של מיליוני בני אדם תוך האשמה בינלאומית בפשעי מלחמה מהחמורים שיש. לא בשמנו!

שלישית, בצד המלחמה הגדולה מתנהלת המלחמה הקטנה, האכזרית גם היא נגד הערבים הפלסטינים בכל יתר הארץ, בכל מיני צורות. אחת מהן חמורה מאוד, היא המלחמה נגד הערבים הבדואים. מדוע היא כל כך חמורה? בגלל שיש להם אזרחות! זאת פגיעה בנתון בסיסי של דמוקרטיה, שוויון אזרחי. ישראל עשתה את הדבר הנכון בשנותיה הראשונות ונתנה להם אזרחות כמו שצריך. אגב, כשחושבים עכשיו על הסיפוח של נתניהו את טראמפ שאולי יבוא לגדה – הם לא חושבים לתת להם אזרחות. אבל אז ישראל כנראה פחות גזענית ועשתה את הדבר הנכון. האזרחות הזאת אמורה שתהיה לה איזושהי משמעות, וכעת, לגודל האסון, אצל הבדואים פה כמעט אין לה משמעות. משמעות קטנה מאוד. אזרחות חלולה. לאחרונה סיימה אצלי דוקטורט. נטע עמר. אתם מכירים אותה? עורכת דין חוקרת ופעילה. במחקר שלה היא השוותה בין הבדואים בגדה לבדואים בנגב והגיע למסקנה שבמובנים מסוימים, המצב של הבדואים בנגב יותר גרוע מהבדואים בגדה! כלומר אזרחים במצב גרוע יותר מאשר תושבים תחת כיבוש. עד כמה נמוך ירדנו.

זאת בגלל שהבדואים בנגב הם הרבה יותר תחת סכנה של פינוי וגירוש כמו שאנחנו רואים עכשיו את הסדרה הבאה ואת אל רול וואדי אל-ח'ליל ועכשיו את אום אל חיראן. האזרחות מגינה? ממש לא. היא אפילו פועלת נגדם. איך זה? כי אין הגנה בינלאומית כמו בשטחים הכבושים, גם היא רופפת אבל כאן אין דום נורמה או הגנה דמוקרטית.

רביעית, נחזור לאום אל חיראן. חלקכם אולי לא יודעים את הרקע לעוול הגדול. הכפר בעצם הוקם באישור וברשות. הוא לא כפר בלתי מוכר. במאבק המשפטי מצאנו את המסמך של אורי לוברני יועץ ראש הממשלה בן גוריון שנתן להם את האישור, ועד שנת 2004 האישור לשבת בשטח הזה (בלי תוכנית) היה תקף במשך עשרות שנים. היישוב נקרא על שם וואדי חיראן שעובר לידו.

למה הביאו אותם לשם? מאזור ואדי שריעה מערבית לרהט, בשטח שסופח לקיבוץ שובל. לא תאמינו, כדי לשמור על הגבול ולנטוע את יער קרן קיימת, הם היו 'הערבים הטובים' שישמרו על הגבול, אז זה היה הקו הירוק. בשנת 2002 התארגן גרעין מההתנחלויות בשם גרעין חירן, וכמו שאתם יודעים שעכשיו תופעה שכבר התחילה לפני 20 שנה של התנחלות מהשטחים אל תוך ישראל – סוג של קולוניאליזם פנימי. אתם רואים את זה בהרבה גרעינים תורניים ביפו או בעכו או בשדרות, בירוחם, וגם בבאר שבע, פה בשכונה ג. אז גרעין אחד רצה להתיישב בנגב הצפוני והחליטו שהוא חושק בגבעה הזאת של חירן. לא דווקא שם? מי שמגיע לשם מסתכל מערבה עד מיתר ומזרחה עד ערד. עשרות קילומטר דיי ריקים. יש מקום למאה יישובים אם רוצים. אבל החליטו על הגבעה הזאת. כמובן כי יש 'ערך מוסף' לסלק את הבדואים. אבל בזה לא נגמר הסיפור. אני עבדתי כמתכנן של המועצה האזורית לכפרים הלא מוכרים. עשינו מאבק בזמן הכנת תוכנית למטרופולין באר שבע, ובמאבק חשבנו שהצלחנו, כי הכפר אום אל חיראן הוכר, והוכלל בתוכנית העתידית. אבל ההכרה נמשכה רק ערך שבועיים.

ואז ראש הממשלה, אחד שקוראים לו ביבי נתניהו, עם יועצו לענייני בדואים אודי פראוור, התערבו אחרי שמועצת התכנון העליונה הארצית אישרה את הכפר הזה. היינו בישיבה מאוד סוערת שבה אמרו אנשי משרד רוח"מ שיש סיבות סביבתיות. המקום רגיש מדי להתיישבות. כמובן שזה היה שקר, כי גרעין חירן כבר חשק בגבעה עליה יושב הכפר. לאט לאט חלק מהמשפחות עברו, אבל נשאר שם עוד 500 איש, בעקבות האישור בתוכנית קיבלו רוח מהמפרשים, אמרו אנחנו נישאר פה, אבל גם הגרעין כבר היה ליד מחכה ולוחץ לפינוי. המאבק המשפטי הגיע עד בית המשפט העליון. עמיתי פרופ' למשפטים סנדי קדר טוען שהחלטה שלו לאפשר את פינוי הכפר 'ולא להתערב' בהליכי התכנון בהם התערב משרד רוהמ ברגל גסה, היא אחת ההחלטות הנוראיות ביותר של בית המשפט, והיו לו לא מעט החלטות קשות... ההחלטה הנוראית בהרכב אותו הוביל השופט רובינשטיין שאמור להיות שופט שהוא כאילו ליברלי. אמר שהוא מאוד מאוד מצטער, אבל הם לא מתערבים בהחלטות התכנוניות. וחוף מזה שתושבי הכפר הגישו התנגדויות באיחור ועוד טיעונים טכניים כדי לאפשר הריסה של כפר ערבי למען יישוב יהודי. אז משרד ראש הממשלה ביקש מן המתכננים לשנות את התוכנית. הם מחקו את הכפר, הם שמו שם חירן ובית המשפט בסוף אמר מה אני יכול לעשות? החלטה מקצועית! אני לא מתערב זה נתן את האישור. זה היה לפני שמונה או תשע שנים והוביל לתהליך שאנחנו רואים אותו עד היום. ו

אז היה יום מפורסם ונורא של ה 18 בינואר 2017 – לילה ובוקר מהגיהינום. החרפה של היחסים בין יהודים וערבים בישראל שם נהרג, בעצם נרצח, יעקוב אבו אלקיעאן. אחרי כל ההכחות, בגלל סרטונים של הרבה אנשים שהיו שם. אני הייתי על הגבעה ממול, ראו שהוא נרצח וגם נהרג בשוגג שוטר חסר מזל שעמד בדרכה של המכונית של אבו אל-קיעאן שהתדרדרה במדרון אחרי שהוא נורה בדם קר מטווח אפס. מייד לאחר מכן נהרסו על הייסוד תשעה מבתי הכפר, ונותרו כמציבות דוממות ואיומות על היום... יום האימים הזה עצר את ההסדרה לעוד איזה חמש שש שנים. אבל כמו שאנחנו רואים עכשיו עם הממשלה שהולכת ימינה וימינה וימינה, הגיעה השעה לדעתם להוסיף עוד מכת פטיש על ראש תושבי הכפר.

אז ממשלת האפרטהייד (כן, זאת הפרוגרמה שלה משני צידי הקו הירוק) בעצם החליטה שהמלחמה שלה במדינה, תחריף נגד האוכלוסייה הכי חלשה, הכי פריפריאלית, הכי ענייה בארץ. נגדה הם עושים את המלחמה הפנימית. בושה!. ואז החליטו ממש עכשיו, בגלל שבית המשפט אישר את זה בעבר, הבולדחרים יכלו לעלות על הכפר למרות שאין להם בעצם פיתרון. תושבי הכפר צריכים

ללכת לבני דודים לאיזושהי שכונה שם הוקצו מספר מגרשים, לא לכולם ותוך אפלייה מגדרית. לרוב המפונים העכשוויים אין בכלל הסכם. הם הופקרו.

המצב חמור יותר כי מעבר להיעדר הסדר, זאת לדעתי הוא אולי פעם ראשונה בארץ בה מסלקים יישוב ערבי ושמים עליו מיידית יישוב יהודי. היו כמובן הרבה מקומות שהיו ישובים ערבים והתיישבו עליהם יהודים, אבל תמיד היה פער של זמן. עברו שנתיים, עברו שלוש ויותר – לא סילוק 'חם' ויישוב מייד. אפילו באר שבע הייתה עיר ערבית כזכור לפני מלחמת תש"ח. אבל במקרה הנוכחי לסלק אותם בשביל לשים יהודים עליהם? לדעתי. זאת פעם ראשונה שאני רואה דבר כזה. כלומר זה מהלך קולוניאלי אמיתי. לגרש. להרוס, להחליף. וכמו שאתם יודעים יש עוד 14 ישובי יהודים מתוכננים בין באר שבע לערד לדימונה ורובם יושבים על קרקעות שהבדואים תובעים. זאת אומרת, התוכנית הזאת היא רק הסיפתח של התוכנית הגדולה להחלפת האוכלוסייה. עכשיו,

זאת למרות שאם נסתכל בסך הכל על היחסים בין יהודים וערבים בישראל בשנה האחרונה, מתוך החושך הגדול, דווקא הייתה קרן אור. שברירת אבל קיימת. הערבים אזרחי ישראל יגידו לכם, בצדק, שצינזרו אותם, כפו עליהם משמעת של שתיקה, שסגרו אותם, פיטרו והשעו חלק מהם, אבל בסך הכל היחסים בין יהודים וערבים בתוך ישראל לא התמוטטו. היו הרבה ארגונים. אני חלק מהם שהחזיקו את היחסים האלה בצורה סבירה, תוך מאבק נגד המלחמה ועד החזרת החטופים ועד הפסקת אש. זוהי איזושהי קרן אור שהממשלה מנסה להחשיך בכול הכוח. מה שהממשלה עשתה השבוע זה בדיוק אחד המהלכים האלה לשבור את היחסים בין יהודים וערבים כדי שגם נריב בינינו בתוך השותפויות, נגד המלחמה ונגד הימין הפאשיסטי.

אז היות ולא הכנתי נאום, אלה כמה דברים שעלו לי במהירות בראש. חוזר על כך שכל הכבוד לאנשים פה שאנחנו צריכים לחזק מאוד את המרחב היהודי ערבי הזה, לחזק מאוד אותו כי זה בעצם הערובה היחידה שלנו, גם המוסרית, גם הערובה הפוליטית, גם נגד המלחמה ושלטון הפשיסטים. אם יש איזה סיכוי להחזיר את החטופים זה כחלק מפעילות של גוש שימשיך להתנגד למלחמה.

לדעתי ההגיע גם הזמן שהחיילים יחליטו לא ללכת באופן עיוור למלחמת הנקמה הזאת. לדעתי פה צריך להיות המצפון של הרבה אנשים. זאת לא מלחמת הגנה, אלא מלחמת מתקפה שאנחנו עושים עכשיו -- מלחמת השמדה. גם פוליטית. מבחינת בחירות, השמאל והמרכז בישראל לא יכול לנצח בלי ברית עם הערבים. זה הוכח לאורך 40 שנה. אתם זוכרים שרבין ניצח בגלל ההסכם שהיה להם עם המפלגות הערביות? ואחר כך גם נרצח בגלל זה. גם ברק שהוא עלה זה היה בגלל הקולות של הציבור הערבי וראו את זה ממש שנתיים אחר כך הוא נפל שהערבים לא הצביעו לו אליו. אז מבחינת פוליטיקה של דמוקרטיה של ישראל, אם אכן נצליח לבסס כאן דמוקרטיה היא רק בשותפות יהודית ערבית.

לסיום, השבוע היה קשה מאוד לשותפות הזאת, אבל אם אנחנו נמשיך לחזק אותה יש פה שני מיליון ערבים ועוד שלושה-ארבעה מיליון אנשים שמסכימים על שלום ודמוקרטיה במדינה, זה בסופו של דבר רוב העם. אז אני מחזק אתכם. מחזק את אנשי אום אל חיראן ואת כל הבדואים שימשיכו להיאבק. ותבוא על כולנו הברכה.

שתיגמר המלחמה כמה שיותר מהר ונוכל להתעסק בבניית הדמוקרטיה כמו שצריך. יפה שעה אחת קודם!



צילום: ורד כליפא כספי



צילום: תניא ציון וולדקס



ראאד ומרים אלקיעאן | מובילי מאבק באום אלחיראן שנאלצו להרוס את ביתם

מרים:

שלום לכולם! ערב טוב! מרחבא. קוראים לי מרים תראבין אבו אלקיעאן, כאן אני מכפר אום אל חיראן, שכבר נהרס ושמתם בשבוע שעבר. הסיפור של הכפר מזה 70 שנה. לקחו אותנו מאדמותינו והביאו אותנו למקום הזה ואמרו לנו תחיו כאן. ומאז אין לנו זכות לבנות, אין לנו זכות לחיבור למים, אין לנו זכות לחיבור חשמל. אנחנו חיים בזמן הזה שכבר הגיעו לירח. אנחנו עדיין מרתיחים מים על האש כדי לעשות מקלחת לילדים שלנו. ובסוף אחרי 70 שנה המדינה החליטה זהו, אתם זזים מפה, אתם פולשים. למרות שאנחנו לא פולשים, אנחנו הביאה אותנו המדינה למקום הזה, מהמקומות המקוריים שלנו. אני כאישה סבלתי וסובלות הנשים שם הכי סובלות. אני בעלת תואר שני ומורה במקצוע, אז אנחנו אנשים מלומדים, חיים באורח חיים פשוט אנחנו חיים כאילו בימי הביניים, למרות שאנחנו בזמן הכי מתקדם בעולם, בגלל שהמדינה לא רוצה לתת לנו את הזכות הבסיסית שהיא לעשות לנו תשתיות כמו שהיא עושה כל יום מקימה התנחלויות חדשות. מזיזים אותנו כדי להביא יישוב דרוו שהם מתנחלים ויש להם אידיאולוגיה הרסנית כמו אידיאולוגיה של בן גביר וסמוטריץ ונתניהו וכל זה. זה ממש מביא אותנו לאסונות שלא נרצה, אסונות לא רק על חלק מהאנשים. האסונות באות על כולנו ולכן צריך להפסיק עם הממשלה הזאת שתהיה על דמים. איבה למלחמות איבה לכל מה שהוא רוע והרס זה ממש. צריך להפסיק את הדבר הזה. אנחנו אזרחי מדינה, אנחנו צריכים לקבל זכויות שלנו כמו שאנחנו נותנים את המחויבות שלנו והיא צריכה להכיר בזה ולא להתייחס אלינו כאל אזרח סוג ג וסוג ד. ואני מקווה שאנחנו נזיז כבר את העניין הזה ונפסיק את הממשלה ההרסנית הזאת. תודה לכם.

ראאד:

אומר ערב ושבוע לא יכול לומר טוב כי אני לא יכול להבטיח שיהיה טוב, מזה יותר משנה אנחנו חיים וחשים רק מלחמה, את הזוועות, את החטופים, את כל מה שאנחנו חווים בנוסף לכל החזיתות שהמדינה נלחמת בהם. ישנה חזית פנימית והיא בנגב, ומי שאחראי על זה זו מדיניות הטיהור האתני. מדיניות שתכליתה להחליף אוכלוסייה באוכלוסייה, הריסה, פינוי וסילוק של 14 כפרים שהחלה באום אל חיראן ועל חורבות של אום אל חיראן יקום היישוב חירן דרוו, איך שתקראו לו. עד לא מזמן, עד לפני כמעט שנה קראו לו חירן ובשנה האחרונה קוראים לו דרוו. דרוו (حرية), אז חוריה על כולם. מיושמת התוכנית כבר עכשיו יש עוד 11 כפרים המיועדים להריסה ופינוי, שאנחנו צריכים להיאבק עליהם ולמנוע את האסון הזה. באום אל חיראן רוצחים את יעגוב כדי ליישב במקומו את יעקב, אביו מוסא, מת מהסבל ומביאים במקומו את משה. מריאם מפנים אותה ומביאים במקומה את מרים. מסגד הורסים ובונים על חורבותיו בית כנסת. אני כאן כדי להגיד לכם כמה דברים על המקום או על הגבעה שבה נולדתי. בתוך צריף או בתוך אוהל והוצאתי מים מהבור שחפרו הסבים כדי לשתות או להתרחץ, לתת מים לשתייה ללולים או לדברים אחרים לבעל חיים. אני נולדתי וכל חיי התחברתי לכפר, בזהות, בשייכות, בהכל ולצערי זה נגמר שבוע שעבר והיה לי שבעה פחות משבעה ימים לקום ולארז ולעבור. לכאורה לא מה שקבע בית המשפט עם הסכם והסדר בהסכמה על שני הצדדים. ההסכם שנחתם עם התושבים באום אל חיראן ב 2018 הופר על ידי המדינה, ופרקליט המדינה אמר שיאיר מעיין, יו"ר הרשות להסדרת ההתיישבות הבדואית, אינו סמכות לחתום על הסכם כזה.

ומדברים איתנו על משילות. אנחנו רוצים משילות, אנחנו רוצים חוק וסדר, משילות שתטפל בפשיעה, משילות שתטפל באלמות, להפסיק משילות חד צדדית שפעולת רק בתחום ההריסות, משילות שתביא פתרון וחלופה ולא החלפה, תביא פתרון וחלופה ולא החלפה של תושב למען תושב אחר. זה מה שאנחנו רוצים. זה מה שהיינו חולמים. אני עד לפני עשרה ימים 11 יום. בחלומות האפורים לא חלמתי שביתי יהרס על ידי שבניתי אותו אבן אבן ועץ עץ ונטעתי את העצים יחד עם אשתי והכל. ואני לא מדבר כי אני פולש. אני מדבר כי אני בר רשות זה קבע אותו. בית הדין העליון לא אני שהוא ישראלי, אז להגיד לנו את כל הדברים האלה זה לא נכון ולעשות לנו את כל העוול הזה ולעקור אותנו כדי ליישב במקומנו אחרים. לו בן גביר ורשות מקרקעי ישראל וכל מני כתבים, כתבי תקשורת ובנוסף ארגונים כמו רגבים ואחרים. מה כתבו? יום למחרת בבוקר? המאבק באום אל חיראן נגמר ונשאר האבק נכון. האבק בין השיניים שלנו. האבק, העצים, אבל המאבק הזה העצים. במשך 25 שנה נאבקנו והבאנו תכניות חלופות שישה תוכניות. אורן יפתחאל, המרצה שלי באוניברסיטת בן גוריון, יכול להעיד על 6 חלופות שהבאנו אותם למדינה כדי לבצע הסדר. לפני קביעת בית המשפט אפילו והמדינה סירבה לקבל אף אחת מהן. ובן גביר אומר זהו. אבל אני אומר לך, אנחנו נמשיך להיאבק על הדמוקרטיה ועל החירות, באום אלחיראן הדיקטטורה התחילה. כי שם הדמוקרטיה נפלה באום אל חיראן. לא פה. נפלה שלא הסתכלנו על כולם כשוויים בין שווים. לתושבים ותושבות באום אל חיראן שרצו בית מסכן שיגן על הילדים שלהם מפני אסונות טבע ולא מפני טילים.

אפילו המקלט העלוב שארגונים תרמו אותו המדינה הרסה אותו באותו יום. אין מיגון במצב מלחמה. במקום לתת מיגון לתושבים בכפרים הלא מוכרים דווקא הורסים ומשאירים אותם בין שמיים לארץ ללא קורת גג. אני שמח שמתוך המאבק הזה הצלחנו להעצים ולהצמיח נשים וילדים ונערים שביום ההריסות ערב לפני ההריסות. אני יחד עם שני המנהיגים המנהיגים נלקחנו ונעצרו על ידי המשטרה והם ידעו לנהל את המאבק ולהיא מודעות בקרב כלל הציבור בארץ לנעשה, עד שסיימו הריסות ושחררו אותנו ללא שום דבר ותנאי. אז יש שם אנשים שרואים עתיד וחושבים תמיד שאם תיתנו להם. אנחנו יכולים לפתח את הנגב בלעדיכם על כל תושביו יהודים וערבים. ואף פעם לא קפחנו אזרחות אחרת ולא רצינו בזה דווקא להפך, שאמרו שמביאים יישובים לנגב. אנחנו באום אל חיראן. בירכנו ואמרנו אנחנו רוצים להיות שותפים באחד המודלים בהצעות שלנו שהצענו אותו שהיישוב חירן יהיה יישוב משותף יהודי ערבי ויהווה מודל לחיקוי בנגב במיוחד. סביב אום אלחיראן יכולים להקים 50 יישובים יהודים ו-10 יישובים ערבים גם בלי לפגוע בתושבים. אבל פיסת הקרקע הזו זה מה שיש. בביתי שידע לקיים שותפויות ויזמויות ערביות ויהודיות ויש הרבה אנשים כאן שיעידו על כך, ביתי המסכן הקטן ידע לחבר שותפויות ויזמויות יהודיות וערביות, וכל שנה היה בו אירוע דווקא ברמדאן של יהודים וערבים ובמספר גדול לא קטן. ביחד נציל את תושבי אום אלחיראן. עכשיו שיושבים בחורה בלי הסדר שלא יעקרו עוד פעם. וביחד אני קורא לכולם ולראשי המאבק פה אבי וכל מי שאיתך וגם בארץ להצטרף למאבק של הנגב של הכפרים הבלתי מוכרים, כי ביחד רק נצליח לעצור את הדיקטטורה ולשקם את הדמוקרטיה.

גולדי הס | חברת קיבוץ נירים

לפני קצת יותר מ 400 יום, התעוררנו אני ומשפחתי, ב6:29 בבוקר, בקיבוץ נירים מקולות של ירי ופיצוצים. בשעות הזועתיות שחלפו לאחר מכן, מצאנו את עצמנו נצורים בממ"ד כאשר מחבלים נכנסים ללא מפריע ורוצחים ובחזים בבתי הקיבוץ.

במשך שעות ארוכות מדינת ישראל נעלמה. הופקרנו באופן שלא העלינו על דעתנו שאי פעם ייקרה. שעות ארוכות עם שלושה ילדים קטנים ואבא אחד שנלחם על ידית הממד, כשרק יד הגורל הפרידה ביננו ובין מוות או חטיפה לעזה. קראנו שוב ושוב לעזרה, אבל מדינת ישראל לא הייתה שם, וכל אמונות הבסיס שלנו לגביה, קרסו בבת אחת.

לאחר נצח, חולצנו על ידי כוחות צהל, ומחוץ לממד התגלה יקום אחר לחלוטין מזה שהיה לפני 6:29 באותו הבוקר. גילינו ששכנים שלנו, דורון ובתו מור, נרצחו, ושהשכנים מהצד השני, רימון ויגב, נחטפו, ושנורלין נחטפה. כמה בתים מאיתנו נרצחו אורן וגדעון, ובשכונה הסמוכה נחטפו חנה ונדב, ורועי נרצח.

המומים ומזועזעים, העברנו את ארבעת החודשים לאחר מכן באילת, תוך שאנו סמוכים ובטוחים, שאותה מדינה שכשלה ב 7.10, תשיב במהרה את אלו שהופקרו באותה שבת נוראית. חנה, רימון ונורלין הושבו בפעימה הראשונה. אך נדב ויגב, שהגיעו לעזה בריאים ושלמים, הושבו אלינו בגופות. הם נרצחו לאחר חודשים ארוכים של סבל בשבי העזתי. כמוהם חטופים נוספים שאנו מתבשרים עליהם מפעם לפעם, ומי יודע כמה חטופים חיים באמת עדיין שרדו עד היום.

ליום שני הקרוב, צופים החזאים סופה רצינית ראשונה של החורף. היום בשבת וידאתי שכל משפחתי מצויידת בבגדים חמים לקראתה. במרחק של שעה וחצי נסיעה מאיתנו עכשיו, נמצאים אנשים שלנו, אזרחי מדינת ישראל, חברים, בני משפחה, שכנים, סבים, הורים ובני זוג של, כשהם פצועים וחבולים בתת תזונה ובמצב גופני ונפשי חמור. הם לא יוכלו לעוד חורף בעזה. ביום שני הילדים שלנו יקפצו בשלוליות של גשם, והם, בעזה, ימשיכו להיות נתונים לסבל נוראי מתמשך ומחמיר. הם לא שורדים. בכל יום שעובר מתים בייסורים עוד ועוד מהם. אנחנו פה, ממשיכים את חיינו, והם שם.

ובכל יום שעובר, אנו מתרחקים מאחד הערכים הבסיסיים המחזיקים את החברה שלנו – קדושת החיים.

אין דבר חשוב ודחוף יותר מלהביא את החטופים הביתה, פשוט אין. אין דבר חשוב ודחוף יותר מלקדם הסדר.

זה הנושא היחיד, היחיד, בו אמורים להיות עסוקים כל נבחרי הציבור שלנו, מבוקר עד ערב. 24/7. אנחנו חייבים את זה לאותם אנשים שהתעוררו באותו בוקר ונקרעו באכזריות מילדים מנשותיהם וממשפחותיהם, אבל אנחנו חייבים את זה קודם כל לעצמנו.

הנושא הזה הוא לא של ימין, ולא של שמאל. הוא נושא שעוסק בדמותה של המדינה שלנו ובערכים שמובילים אותה. החברה הישראלית לא תהיה אותה חברה, וכבר עכשיו היא לא, אם האנשים הללו ימשיכו להיות מופקרים לגורלם.

בימים אלו נערך קיבוץ נירים לחזרה הביתה. מדברים איתנו על תקומה וצמיחה וכל מיני מילים כאלו. לנגב המערבי ולמדינת ישראל לא תהיה תקומה, ולא תוכל להיות תקומה, אם החטופים ימשיכו למות בעזה.

אין משמעות להבטחות של מדינת ישראל שהיא מסוגלת להגן עלי ועל הקיבוץ שלי, כל עוד החטופים ממשיכים להיות מופקדים לגורלם.

אין שום דבר בעולם שיכול להיות יותר דחוף ויותר חשוב, מלהחזיר אותם הביתה, עכשיו.

ולכם, שבאים לכאן בכל מוצאי שבת. אני רוצה להגיד תודה. הסרטים הצהובים הולכים ודוהים, יש פחות ופחות פוסטים בנושא. נושא החטופים כבר לא פותח את סדר היום ולאט לאט נדמה לפעמים שהופך להיות יותר הבעיה של משפחות החטופים ופחות שלנו כחברה. אבל אתם לא תניחו לזה לקרות.

כמו רבים, גם אני מסתובבת ביום יום עם תחושת אשמה נוראית על זה שאני לא עושה מספיק. ומה זה בכלל מספיק, ולפעמים הייאוש משתלט והתחושה היא של חוסר אונים גדול עד כדי קיפאון. אז תודה לכם שאתם לא מנרמלים, שאתם מגיעים לפה בנחישות ובעקביות בכל שבוע, ומזכירים לנו כל פעם את הערכים הבסיסיים עליו הוקמה המדינה שלנו.

והלואי הלואי שנצליח. פשוט אין ברירה אחרת.

תודה לכם, שבוע טוב ובשורות טובות



סאטֵיאָגֶרָה

פרופ' אלון קורנגרין | אוניברסיטת בר אילן

במוצאי שבת אפגין בתל-אביב. אחנה את האוטו בחניון הרגיל. אצעד מצפון לדרום. אחצה את חומת המשאיות המסתירה ומגדרת את ההפגנה. אגיע קצת לפני כולם לגשר המחבר בין הקריה למגדלי עזריאלי. אומר שלום לאנשים הפותחים את השולחנות המתקפלים בתחנות האוטובוס. אעביר מבט על החולצות, המדבקות, המשרוקיות ושאר ציוד חיוני למפגין המודרני. אומר שלום לאנשים המקימים את מיצג המשפחות השכולות, לפרופסוריות המפעילות את דוכן מאבק האקדמיה ולצלמים הנאספים והולכים. אחפש שלטים חדשים. אצלם לא מעט תמונות. אשים אטמים באחזי כנגד הרעש. אפגוש חברים מהיסודי, מהתיכון ומהעבודה. אשא את עיני למעלה כאשר עינב צנגאוקר ואחרים ינאמו מהגשר. אתבונן בנטלי המנופפת באבוקת עשן אחת אחרי השנייה בעודה עומדת עם החזית הוורודה ושושקה אנגלמאייר. אחכה שרוב המפגינים יתפזרו ואצעד מדרום לצפון. שוב אחצה את חומת המשאיות. אתבונן בנהגי המשאיות השותים ביחד קפה שחור. אבהה בסוסי המשטרה המחרבנים על הכביש. אולי אתפתה לקנות גלידה בדרך לאוטו. בינתיים בכיכר החטופים ליאור אשכנזי יחצוב להבות. ישירו כמה שירים עצובים. נציגי המשפחות ידברו מדם ליבם. ריכוז החמצן בשדרות שאול המלך יצנח תלולות וקהל שלם יתקשה לנשום. בדרכי למכונית אתחבר לזרם האנשים החוזרים לחניון מכיכר החטופים אחרי שחצו עוד חומת משאיות המפרידה את המחאה מהמציאות. במוצאי שבת הבאה אפגין בתל אביב. כך אני נאחז באמת. זו הסאטֵיאָגֶרָה שלי.

סאטֵיאָגֶרָה היא פילוסופיה ושיטה של התנגדות לא אלימה, שפותחה על ידי מהטמה גנדי. המונח נגזר משתי מילים בסנסקריט: "סאטֵיה", שפירושה אמת, ו"אָגֶרָה", שפירושה עמידה איתנה או התעקשות. למעשה, סאטֵיאָגֶרָה משמעה "עמידה על האמת" או "כוח האמת".

גנדי השתמש בסאטֵיאָגֶרָה ככלי עוצמתי לשינוי חברתי ופוליטי, תוך שימת דגש על מחאות שקטות, אי ציות אזרחי ואי שיתוף פעולה כדי להיאבק בעוולות. בניגוד להתנגדות פסיבית, שמשמעה עמדה הגנתית יותר, סאטֵיאָגֶרָה היא צורת התנגדות פעילה ולא אלימה, המאמינה שפעולה לא אלימה יכולה לפנות אל מצפוננו המוסרי של המדכא ולבסוף להביא לשינוי חיובי.

ההפגנות בבגין ובכיכר החטופים סגורות על ידי חומות של משאיות ותחומות בזמן. למרות הקהל הרב שמגיע, קולות ההפגנה מתנפצים על חומת המשאיות ולא יוצאות כמעט למרחב הציבורי. אבל בשבועות האחרונים שני מיצגים שאינם תחומים על ידי המשטרה הצליחו לבקע סדקים בחומת האדישות וחוסר האמפטיה של השלטון.

מיצג אחד הוא המיצג "להתלבש כמו נעמה" בו קרובות וחברות של נעמה לוי שנחטפה ממוצב נחל עוז מתלבשות כמוה ביום החטיפה בבגדים מוכתמים באדום. הן עומדות בשקט בראש מורכן בהפגנות ובמקומות ציבוריים. אין הן צועקות או מגיבות. הן עדות שותקת. השבוע הודיעו להן שהן נחסמו לכניסה לכנסת לתמיד. אמרו להן "שמפסיקים להכיל אותן" ולא יוכלו יותר להפריע לכנסת. קומץ נשים עמדו בכנסת בשתיקה ויותר לא מוכנים להכיל אותן.

המיצג האחר הוא מיצג "משמרת 101" בו יושבות נשים בלבן על הכביש בירושלים בשקט מוחלט ולא זזות. מארגני המיצג תכננו אותו בהשראת כללי הסאטיאגרה. באים, יושבים בשקט, לא מגיבים לפרובוקציות ומתפזרים. לפי המאמץ לפרוץ לקבוצות הוואטסאפ של מיצג המחאה הזו וכמות החשיפה התקשורתית, הוא בהחלט משפיע.

שני המיצגים האלו חורגים מגדרות המשאיות הסוגרות וחונקות את הפגנות המוצ"ש בתל-אביב. שני המיצגים הללו הרבה יותר קרובים לרוח הסאטיאגרה הקלאסית מאשר הפגנות המוצ"ש הרועשות. כבר זמן רב אנו מרגישים שהממשלה למדה להכיל את הפגנות המוצ"ש. הן כלואות בין קירות מוגדרים של מקום, זמן ומשאיות. אבל את המאבק הלא אליים ושקט בשטחים ציבוריים לא תוכל הממשלה להכיל. מאבק לא אליים בעד החטופים, בעד שוויון בנטל, בעד ממשלה העובדת למען העם ולא נגדו. לא צריך תופים, אבוקות, חולצות, זמבורות, מדבקות ושאר ציוד חיוני למפגין המודרני. צריך רק ללבוש צבע אחיד (לא חייבים לבן, אפשר גם צהוב, ורוד או סגול כהה), להגיע מול בתי חברי הקואליציה ומשרדי הממשלה ולשבת בשקט. יש הכי הרבה רעש בשקט.



צילום: אלון קורנגרין



צילום: אלון קורנגרין



ירושלים

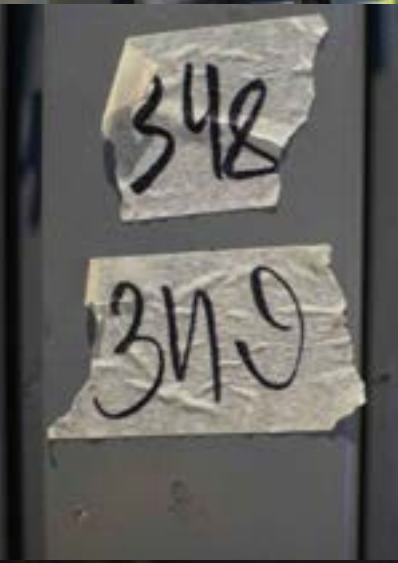
צילום: ידן גלעדי

תודות

תודה לחברי המערכת ולצלמים:
 איתי אטר, אוניברסיטת תל-אביב
 דורון כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 אלון קורנגרין, אוניברסיטת בר-אילן
 צמרת ריקון, מכללת אורנים
 יאיר שגיא, אוניברסיטת חיפה
 רות שרץ-שובל, מכון ויצמן
 רוני גבע, אוניברסיטת בר-אילן
 עורך: אלון קורנגרין
 עריכה גרפית: רונית כהן-ספר

צלמים: ELAN, אביב אטלס, אוהד שחר, אורי יפה, איציק בן לוי, אלון קורנגרין, בני משי, גלעד פירסט, דלית אילן, דנה רעני, דפנה בנקי, הדס שניר, ורד כליפא כספי, חני ברוכין, ידן גלעדי, יפעת יוגב, מיכל קרצמר מונטל, מרסל שניידמן, נעם אמיר, נעמה עמית, עודד אנגל, עמוס גיל, רני גרף, תמנה עורב, תניא ציון וולדקס





בלי דמוקרטיה אין אקדמיה



עת במות
www.kstisrael.co.il

FREE
ISRAEL